

Naputánjáró

A MOLDAI MAGYAR OKTATÁS HÍRLEVELE 2013. december

A Magyar nyelv napján rendhagyó
összejövetelen találkoztak a patinás
Barabás villában a

csángók és barátaik

Ideje van a kérésnek és ideje van a köszönetnek. A *Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány* és a *Keresztszülők a Moldvai Csángómagyarokért Egyesület* képviselői sok éven át, sokszor fordultunk kérrrel a hazai és a határainkon kívül élő honfitársaikhoz: segítsenek megmenteni a felbecsülhetetlen értékű archaikus csángómagyar nyelvet, Európa legveszélyeztetettebb kisebbségének kulturális hagyatékát. Támogatókat kerestünk a moldvai magyar nyelvű oktatás megszervezéséhez, életben tartásához, ahhoz a szinte reménytelennek tűnő, de fel nem adott törekvéshez, hogy feltartóztassuk a csángómagyarok fogyását, beolvadását a környező idegen világba.

Kérésünk mindig meghallgatásra talált, megszámlálhatatlanul jöttek a neves és névtelen adományozók, akik nemcsak anyagiakkal, hanem szívvel-lélekkel segítettek a felvállalt „csángó ügy” sikerre vitelében. Nekik köszönhetően ma működnek magyar iskolák a moldvai falvakban, és egy új csángómagyar generáció tanulhatja újra anyanyelvét. Hitünk szerint ők fogják őrizni és továbbadni az utánuk következőknek, és az azután következőknek, amíg világ a világ...

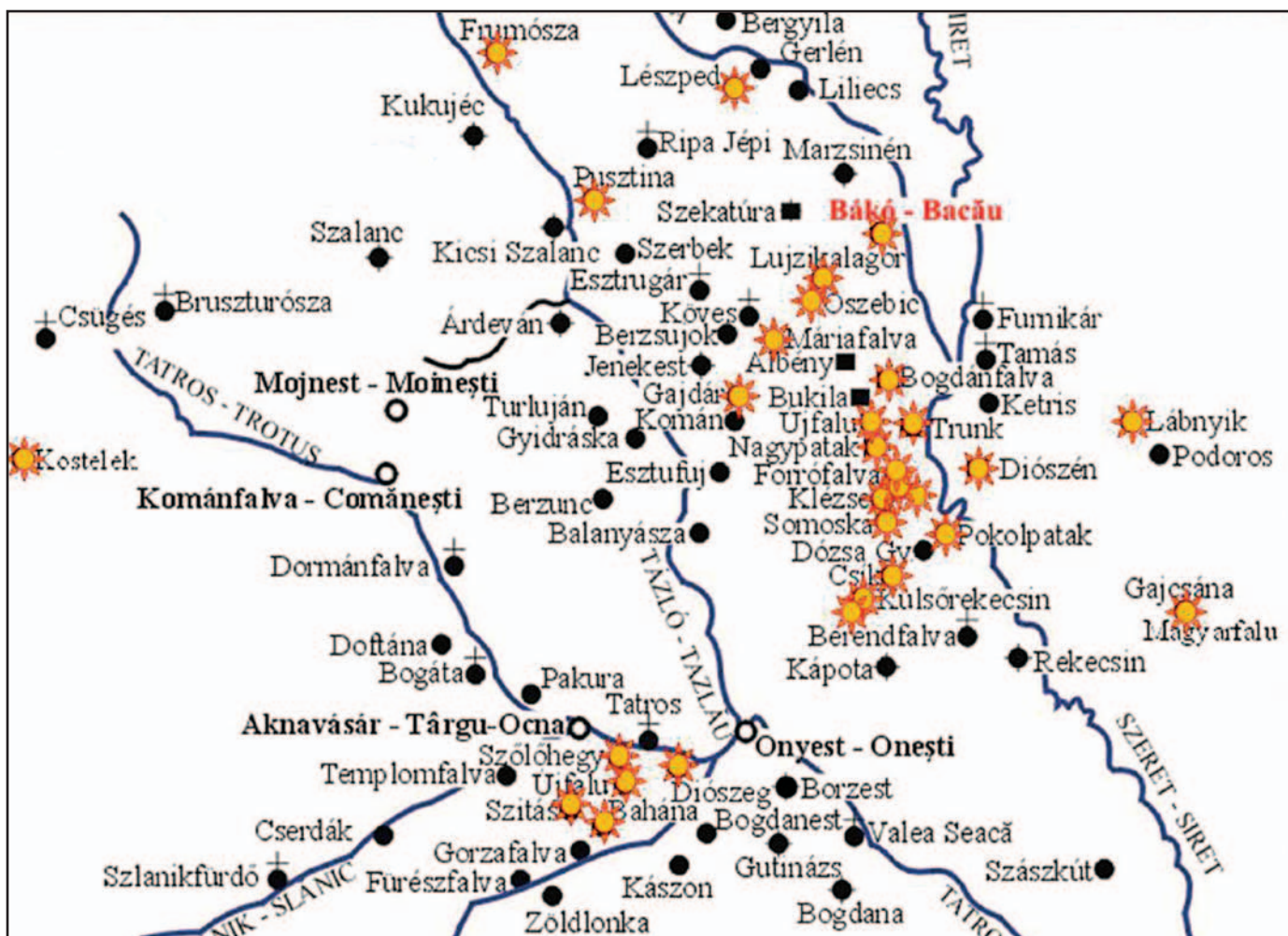

Ezen a rendhagyó estén nem kérni, hanem köszönetet mondani jöttünk össze. Hálával tartozunk minden barátunknak, ismert és ismeretlen támogatóknak, keresztszülőknek. Ezért jöttek el a csángók képviselő és a csángóbarát szereplők *Petrás Mária, Iancu Laura, Berecz András, Mátyás Mónika, Kovács Krisztián, Csoma Gergely, Rozner Éva, Karsai Noémi* a *Somos zenekar, a Sírító táncegyüttes*, és a lézpedi kisgyerekek *Márton Attila* tanító bácsi vezetésével ezer kilométer távolságból.

Mindenki egyéért: a csángók megmaradásáért!

PÁKOZDI JUDIT

Berecz András lett az AMMOA új „arca”

„Annak idején, amikor az iskolában ezt a szót, hogy csángó, még csak nem is lehetett hallani, s azt, hogy kisebbségi magyar, ezt is csak a folyóson merték elmondani a jóra való irodalomtanárok, akkoriban találkoztam Rajeczky Benjámin csodálatos népdalgyűjteményével. A Gorkij Könyvtár zeneműtárában tudtam meghallgatni és ott, ami a legjobban szíven ütött, egy moldvai csángó népdal. Olyan gazdag szöveggel, olyan régies szórenddel és szóhasználattal, amit addig még soha nem hallottam.

Ez az első nagy csángó élmény, ez kergetett el 1979-ben Moldvába, hogy lássam kik azok, akik magukat ruházzák, akiknek a régmúlt idők a köznapi nyelvükben van, ahol kódex mélységű szövegek csak úgy elhangzanak köznapi, mezőn és mulatságban. Hála Istennek letartóztattak, volt egy nyolcórás kihallgatásom és ezért tudtam, hogy amit ennyire féltetek tőlem, arra nekem még nagyobb szükségem volt.

Úgy voltam tehát, mint a csúzliban

az U szeg, hogy csak kicsit húzzák hátra azért, hogy nagyot repüljön előre. Így tehát, hálás vagyok nekik is a miliciának, és mindmáig érzem ezt a repülést, mikor gyimesi vagy moldvai csángó ember vagy hétfalusi csángó ember közelébe kerülök, mindig, szinte a bőrfelületemmel is hallgatódzok, nem csak a füleimmel. Hálás vagyok nekik, mert nagyon nehéz körülmények között tartották fenn a hitüket, a római katolikus vallást és ezt a pazar

nyelvet, amin beszélnek, ami teli van metaforával, gazdag, szellemes észjárással.

Sütő András írja egy helyütt, hogy a magyar nyelvnek vannak napsütötte és árnyékos oldalai, vannak helyek, ahová, szómagoncokért és nyelvi észjárásért szinte koldulni kell menni, szinte búcsút járni kell. A Csángóföld ilyen hely, ahol a sok nehézség ellenére a magyar nyelvnek egy különleges, napsütötte vidéke van. A csángó népet az ősszmagorságba valahogy mindenképpen be kell emelni és tudni róla. Közösen mindenképpen nagyon erősek vagyunk. Erre sok példát tudnék felhozni. A csángó ember autót is tud szerelni, internethez is ért, szántani is tud, a villanszereléshez is konyít, énekelni tud és hangszeren játszani. És pontosan tudja, hogy most Kanadában van-e jobb ácsmunka, vagy Norvégiában. Ez a jól tájékozódó és okosan gondolkodó ezermester típus, ez hiányzik idehaza”

LEJEGYZETTE HOLUB KATALIN

Az AMMOA új elnökének levele

„Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.”

(Jan 13,35)

Kedves Keresztszülők!

Csángó honfitársaimmal *Petrás Márián* és családján keresztül kerültem kapcsolatba. Marikával együtt kezdtük, később éveken át önállóan készítettem a *Katolikus Csángó-magyar Kalendárium* nevű falinaptárokat, melyből több ezer példányt osztottunk szét, ajándékoztunk a csángó falvakban, remélve, hogy ezáltal ismertebbé válnak a magyar szentek és a magyar keresztnevek. Remélem, hogy a most vállalt feladataim még inkább közelebb hoznak az Istenhitük, természetes életfelfogásuk, tehetségük és művészetük jellemezte csángó magyarokhoz.

Kedves Keresztszülők! Önök részt vesznek egy kiváló tevékenységben, mely reményt ad a csángó magyar fiatalok magyarságtudatának kialakítására, fejlesztésére, növelésére. Valamennyien tudjuk, hogy jobb adni, mint kapni, de ebben az esetben többről van szó. A segítségnyújtáson túl létrejön egy személyes, akár életre szóló barátság, kölcsönös felelősségérzet is. Egy összetartozás, mely túlmutat a fizikai távolságokon, nehézségeken. És mindehhez kipróbált, bejáratott, tapasztalatokkal rendelkező háttérrel ad a *Keresztszülők a Moldvai Csángómagyarokért Egyesület* és a *Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány*, mely intézmények segítségével nyújtanak abban, hogy a támogatás szá-

bályozottan jusson célba, miközben segítik a rendkívül fontos közvetlen, személyes kapcsolattartást az adományozó és a kedvezményezett között. A személyes támogatások mellett pályázatokkal, kormányzati kapcsolattartással felkutatnak egyéb forrásokat is, melyeket szintén a közös cél érdekében lehet állítani. A közös cél megköveteli a közös munkát, az összefogást. E tevékenység alapja a szeretet, aminek nemcsak általánosan, a cél irányába kell megnyilvánulnia, hanem egymás iránt is. És ahol van szeretet, ott van bizalom. Bízom benne, hogy a bizalommal egyikünk sem él vissza, s ezáltal a szeretet sem csorbul!

Karácsony, Jézus Krisztus születésének, de még inkább Isten megtestesülésének ünnepe az új jövőre emlékeztet valamennyiünket. Az Úrjézus születése kétezer éve új időszámítást hozott, évenkénti ünneplése, a karácsony után mindig új évet kezdünk. Az új év tavaszán feléled a természet, gyümölcsöt hoz, majd fáradtan megpihen, hogy új erővel ismét és ismét feléledjen, mindig növekedve, mindig jobban. E folytonos megújulás reményében kívánok minden keresztszülőnek és munkatársamnak Istentől áldott, boldog karácsonyt és új évet!

Dr. Legeza László gépészmérnök, tanár és fotográfus

- 1976-tól tervezőmérnök, 1983-tól két évig egy szakközépiskolában tanított, majd főiskolán, egyetemen.
- 2 cserkészcsapatot alapított, táborokat szervezett részükre és mozgássérült fiataloknak. 5 évig országos ügyvezető elnöke volt a Magyar Cserkészszövetségnek. 6 éven át elnöke a Máltai Lovagrend Magyarországi Delegációjának.
- A Mikes Kiadó alapítója, mely közel száz könyvet adott ki, melyek közös értékrendje kötődik magyar hazánkhoz és a katolikus egyházhoz. Fotográfusként székely származású néhai Szacsavay Péterrel és Török József egyháztörténész professzor barátaival albumokat készített a Trianonban elvett területekről (Kárpátalja, Felvidéki utakon, Bácska és Bánság, Burgenland), nyolc szerzetesrendről, egyházmegyékről, és 1996-ban Őseink nyomában címmel a vándorló, honszerző és kalandozó magyarok történetéről.
- Jelenleg az Óbudai Egyetemen tanít mechanikát és mérnöki etikát. Két leánya és öt unokája van.

Csendélet

Iancu Laura verse

Éjszakáink, mint téli temetők
várják a havazást.

Keresetlen szavakat pattogat
karácsonyra éhes szánk.

Árvaságunk nagyobb, mint maradék hazánk.

Itt hanyódik hosszú délután a köd,
szürke szárnya a Fogaras alján.

Hány esztendeje hosszabbodik korán
megkezdett imám,

s be messze távolodott Názárettől
a vattapamacs az ezüst fenyőfán.

Áldott
karácsonyi
ünnepeket
és boldog
új esztendőt
kívánunk!

Az archaikus magyar nyelv átörökítése Moldvában

avagy a Moldvai Csángómagyar Oktatási Program

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének mindenkori szakmai felügyelete alatt zajló Moldvai Csángómagyar Oktatási Program, a 2013/2014-es tanévben a következő adatokkal indult:

- 28 oktatási helyszín (18 helyszínen állami keretek közt is)
- 45 oktató (18 iskolai oktató, 8 hagyományörző)
- 2190 gyermek (kollégista)

Két új oktatási helyszínt indítottunk: Szőlőhegy és Újfalu magyar közösségének biztosítottunk magyar oktatót, miután 2013 áprilisától két önkéntessel előkészítettük erre a terepet. Felmértük a reális igényt és Újfaluban sikerült kialakítani egy jó lakhatósági feltételekkel rendelkező ingatlant erre a célra. A további 26 oktatási helyszínen változatlanul folytatódik a magyar oktatás: Ezek **Bahána, Bákó, Bogdánfalva, Buda, Csík falu, Diószeg, Diószén, Dumbravén, Ferdinándújfalú, Forrófalva, Frumósza, Gajdár, Klézse, Kostekek, Külsőrekecsin, Lábnik, Lészped, Lujzikalagor, Magyarfalú, Nagypatak, Pokolpatak, Pusztina, Somoska, Szitás, Trunk és Tyúkszer.**

18 helyen állami keretek közt

A 28 oktatási helyszínből 18-ban már állami keretek között is folyik a magyar anyanyelv tanítása, ami egyrészt az ezekkel járó költségek áterhelését jelenti a román államra, másrészt pedig biztosítja a magyar oktatás legitím formáját a közösségben, és nem utolsósorban ad egyféle második kapaszkodót, biztosságot arra az esetre, ha egyszer leáll a magyar állami és civil támogatás (első lépés az önellátóvá válás folyamatában). Ezek: **Bákó, Bogdánfalva, Csík falu, Diószén, Forrófalva, Frumósza, Gajdár (Máriafalva), Klézse (Buda és Tyúkszer), Kostekek, Külsőrekecsin (Dumbravén), Lábnik, Lészped (Rácsila), Magyarfalú, Nagypatak, Pokolpatak, Pusztina, Somoska és Trunk.**

Egy kivétellel minden állami iskolában sikerült érvényesíteni az általunk kért óraszámokat a gyermekek létszámának függvényében, annak ellenére is, hogy ezeknek kiírása esetenként nem is történt meg, vagy kevesebb órással lettek meghirdetve ezek a magyar katedrák. Az egy kivétel pedig nem a román igazgató rosszindulatán múlt.

Tanárok és hagyományörzők

Annak ellenére, hogy az oktatási helyszínek száma kettővel bővült, sikerült olyan formában optimalizálni az alkalmazottak elhelyezését, hogy ez nem jelentett létszámnövekedést (volt olyan oktatási helyszín, ahol nem volt indokolt a kettő, esetenként három oktató foglalkoztatása). Nagyon fontos és jó megoldásnak tar-

tom azt, hogy sikerült elkülöníteni a tulajdonképpeni oktatókat

a hagyományörzőktől, így előzve meg azt, hogy esetenként kialakuló versenyhelyzetben, a nem megfelelő végzettséggel rendelkező helyi értékes és autentikus hagyományörzők hátrányba kerüljenek egy frissen végzett egyetemistával szemben.

22 friss munkaerő jelentkezett a 2013/2014-es tanévre a Moldvai Csángómagyar Oktatási Programba, ebből 11 fő vett részt az első alkalommal megrendezett versenyvizsgán, és az itt elért eredmények alapján 7 új munkaerőt alkalmazott a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége. Biztosak vagyunk abban, hogy a legjobb 7 oktatót választottuk ki a megüresedett, vagy újonnan létrejött oktatási helyszínekre.

Jó a működési forma

A tavalyi újításokon, átszervezéseken túlmutat, hogy most már építkezés is folyik az oktatási programban. Elsősorban pótolni kell az erőforrásokat, amelyek azelőtt hozzá voltak rendelve a moldvai csángómagyar oktatási program működtetéséhez (pl. szolgálati autó, kisbusz) és amelyek az átszervezés során nem kerültek át az RMPSZ használatába. A kisbuszt a Teleki Oktatási Központ biztosítja már egy éve (MS-81-TOK), egy hétszemélyes Dacia Lodgy szolgálati autót pedig 2013. október 7-én adott át *Burus-Siklódi Botond* elnök úr.

A 2012/2013-as tanévben bevezetett „decentralizált” működtetési formát alkalmazzuk ebben a tanévben, de most már az MCsMSz ingatlanok esetében is. Ennek értelmében minden oktató havi rendszerességgel megkapja a lakhatóság- és a helyszín biztosítására szánt juttatását (700,00 RON), amiből gazdálkodniuk kell. Természetesen ha segítségért fordulnak hozzánk, akkor azonnal megy az adminisztrátor és segít azokban az esetekben, amikor a feladat meghaladja az oktatók erejét. A 2012/2013-as tanévzáró beszélgetésen kapott visszajelzések ismeretében ez a működtetési forma felel meg legjobban az oktatók igényeinek.

Óvodától egyetemig

Szintén újdonságnak számít a *Jáki Sándor Teodóz* ösztöndíj megítélése. Évi két alkalommal az egyetemisták számára írunk ki pályázatot, amelynek eredményeképpen havi rendszerességgel támogatjuk tanulmányaikat (450,00 RON/hó), amennyiben meg tudnak felelni a követelményeknek. Minden tanév végén

Névjegy...

Az RMPSZ tisztségviselői, akik közvetlenül a program irányításán fáradoznak.

Lászlófy Pál István, a *Moldvai Csángómagyar Oktatási Program* felügyelőbizottságának tagja. Nyugalmazott fizika tanár, gimnáziumi igazgató, a *Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének* alapító elnöke, jelenleg tiszteletbeli elnöke. Elnöksége alatt, 2001–2005 között az RMPSZ felügyeli az oktatási programot. Az ügyviteli átszervezést követően is elkötelezett támogatója a csángó magyar oktatásnak. A szakmai és emberi tapasztalataira építve 2012-től ismét a *Moldvai Csángómagyar Oktatási Program* helyszíneinek megerősítésén, a program működésén, a nemzeti identitás elmélyítésén munkálkodik.

Burus-Siklódi Botond, a *Moldvai Csángó Magyar Oktatási Program* felügyelőbizottságának tagja. A kémia-fizika szakos tanár, oklevélét a kolozsvári *Babeş-Bolyai Tudományegyetemen* szerezte. Az RMPSZ elnökének tanácsosa, majd főtitkára.

A *Szekelyföldi Területi Módszertani és Oktatási Központ* vezetője, valamint a *Bolyai Nyári Akadémia* programmenedzsere. Jelenleg a *Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének* elnöke, az *Apáczai Csere János Pedagógusok Háza* igazgatója.

A *Moldvai Csángómagyar Oktatási Program* szakmai-módszertani törekvéseit szorgalmazza, a minőségi oktatás megteremtése mellett, módszertani központ létrehozását a teljes koordináció érdekében. Fontosnak tartja az iskolán kívüli program hivatalossá tételét is.

Kiss Imre, a *Moldvai Csángó Magyar Oktatási Program* felügyelőbizottságának elnöke. Az RMPSZ Székelyföldi területi alelnöke, a sepsiszentgyörgyi *Kós Károly Szakközépiskola* igazgatója. Teljes felelősséggel, operatíván részt vállal a *Moldvai Csángómagyar Oktatási Program* szakmai célkitűzéseinek megvalósításában. Az oktatási program 2013. június 15-én, Lészpeden tartott 2012/2013-as tanévzáró beszélgetésén hangsúlyozta: „Önök a faluközösség kiemelkedő egyéniségei kell, legyenek. Többet kell felmutatniuk, mint másoknak, hogy jobban értékeljék az emberek, és felfigyeljenek, itt értékteremtés történik. Egy magyar tanítónak szakmai, társadalmi, környezeti és erkölcsi tartásra van szüksége. Saját környezetét is úgy kell alakítania, hogy példát tudjon mutatni a helyieknek. Ő legyen a „lámpás”, és így is motiválja a gyerekeket a magyar nyelvtanulásra.”

pedig a középiskolásoknak is kiírjuk az ösztöndíj-pályázatot, hogy a kiemelkedő eredményekkel jeleskedő moldvai csángó középiskolásokat jutalmazni tudjuk.

A nyári vakációra már sikerült meghirdetni a Pillangó-tábort, amelynek keretében 12 belföldi és anyaországi tábor tudunk támogatni teljes mértékben, illetve részben. További rendezvényekre kerül sor ebben a tanévben: *III. Szályka Rózsa balladamonddó- és éneklő találkozó*, *X. Szeret menti Népdalvetélkedő*, *V. Baka András mesemondó verseny*, *Frumószei szavalóverseny*, *Bákó megyei magyar tantárgyverseny stb.*

Továbbra is növekedő tendenciát mutat a gyermekek létszáma, a 2012/2013-as tanévet 2190 gyermekkel zártuk. Ezek a gyermekek óvodások, kisiskolások és középiskolások. Több oktató felismerte az óvodás gyermekekkel való foglalkozás előnyeit és szépségeit, egyre több oktatási helyszínen terjesztik ki az iskolán kívüli oktatási programot az óvodáskorú gyermekekre is. Ugyanakkor a Csíkszeredában működő kollégium összefogja a magyar tannyelvű középiskolában tanuló 56 gyermeket. Mondhatjuk, hogy az oktatási program, óvodáskortól egészen az egyetemi tanulmányaik elvégzéséig biztosítja a folytonosságot a magyarul tanulni vágyó moldvai csángómagyar gyermekeknek.

Identitás és állampolgárság

Már a címben is próbáltam éreztetni, egyféle kettősséget: mitikus megközelítésben a nyelvi asszimiláció befolyásolása a fő cél, enyhe túlzással mondhatjuk, hogy nyelvmentés és egyfé-

le magyar identitástudat kialakítása folyik az oktatási program keretében. Ez nagyon jól hangzik és eladható a széles társadalmi nyilvánosság számára a médiában. Azonban, mint bármelyik más oktatási formában, itt is vannak reálisan és kvantitatívan mérhető didaktikai eredményei és ezeknek rangsorolása).

Az is eredmény, hogy egyre többen kérik a magyar állampolgárságot és most már harmadik alkalommal érkezett delegáció a csíkszeredai magyar főkonzulátusról, hogy kihelyezett konzuli nap keretében vegyék át alkalmanként a 35-45

magyar állampolgársági kérvényt. Azt is nyugodtan mondhatjuk, hogy az oktatási program segít a világgép, a mentalitás az értékrend egyféle igazításában, egyengetésében és minden bizonyonnyal egy sokkal pozitívabb magyarsággép kialakítását eredményezi. Ugyanakkor elősegíti a szülőföldön való megmaradás lehetőségét az értelmiségiek képzésével, de inkább előkészíti a Magyarországon vagy Erdélyben való letelepedést, beilleszkedést. És nem utolsósorban, az eddigi legjobb szörványstratégiát biztosítja a szörvány megmaradására, a jelenlegi helyzet konzerválására, hogy a mostani nyelvi állapotot át tudjuk örökíteni még több generációra azokkal az oktatókkal, akik helyi hagyományörzők, vagy már hosszabb ideje (esetenként több mint tíz éve) végzik közösség-szervező tevékenységüket.

MÁRTON ATTILA
az oktatási program kordinátora

Gondok és megoldások

Egy olyan nagy rendszerben, mint a Moldvai Magyar Oktatási Program, ahol 28 helyszínen 45 oktató 2190 gyereket nevel, mindig adódnak gondok, rendezni való helyzetek. Az aktuálisokról közreadjuk az RMPSZ levelét.

Tisztelt Keresztszülők!

Természetes joga minden támogatónak, hogy azt az ügyet támogassa, amelyet jónak lát, amelyben hisz. Mi, és a Szövetségünk, a folyamatos lelkiismeretességgel, önzetlenséggel és elkötelezettséggel végzett következetes munkában hiszünk. Hiszünk abban, hogy ha egy mélyen vallásos közösségben szeretnénk tanítani és beilleszkedni, akkor nekünk is hozzá hasonlóan kell rendelkezniünk. Hiszünk abban, hogy egy pedagógus életmódjával és szakmai tudásával egyaránt ad mintát, nyújt példát az általa alázattal szolgált közösségnek: a gyermekeknek és szüleiknek. Hisszük, hogy a szülőknek nem mindegy, ki milyen hatást gyakorol gyermekükre, ki lesz gyermekük iskolai példaképe. Meggyőződésünk, hogy a munkánkat támogató keresztszülők is hasonlóan vélekednek, számukra is kiemelkedően fontos, ki lesz fogadott kereszty gyermekeik oktatója, nevelője.

A megszünt munkaviszonyokról

Nem hosszabbítottunk munkaszerződést azokkal az oktatókkal/foglalkozásvezetőkkel, akikkel az elmúlt tanévben nem lehetett együtt dolgozni, és mert munkaköri leírásukban rögzített feladataiknak nem tettek eleget. Fegyelmi eljárást kellett indítani a maximális bizalommal kezelt, közel egyéves türelmes, de eredménytelen számonkérés után. Felmondásuk során a romániai vonatkozó törvényeknek (Munkatörvénykönyv) és saját, belső működési rendszabályzatunknak megfelelően jártunk el.

Mi a helyzet Lujzikalagorban?

2013. szeptemberében közölte a *Moldvai Csángómagyarok Szövetségét* képviselő *Ferencz Éva*, hogy *Szász Csilla* tanító nének és akkori 59 tanítványának távoznia kell az MCSMSZ tulajdonába levő lujzikalagori Gyermek Házából. Abból az ingatlanból, amelyben *Szász Csilla* tanító néni hosszú éveken át példaértékű tevékenységét kifejtette.

A lujzikalagori Gyermek Házában tudomásunk szerint *Ferencz Éva*, a *Moldvai Csángó Magyarok Szövetségének* képviselője lakik, aki nem folytat oktatási tevékenységet. Az elgondolkodtató tény, hogy *Ferencz Éva* egymaga kisajátította a lujzikalagori Gyermek Házát, nem akartuk „nagydobra” verni, a sajtót sem kerestük meg, a *Moldvai Csángó Magyarok Szövetségének* döntését elfogadtuk és azonnal más megoldást kezdtünk keresni.

A lujzikalagori gyermekeket továbbra is *Szász Csilla* tanító né tanítja. Az állami iskolától használatba kapott épületben egy szépen berendezett és jól felszerelt, tiszta és példaértékű tanterem működik. Örömmel járnak ide a gyermekek, ahol a

hagyományos népművészeti tárgyakkal felszerelt teremben, a modern oktatási berendezések kellékei is rájuk várnak.

Mi történt Frumoszán ?

Itt *Máthé Krisztina Gyöngyvérrel* van érvényes munkaviszonyunk. Folyamatban van egy helyi illetőségű, autentikus hagyományörző foglalkozásvezető alkalmazása.

Máthé Krisztina a jövőben azért nem kapja az tanároknak az oktatási helyszín fenntartására járó 700 lej, mert a frumoszai ingatlant a *Dévai Szent Ferenc Alapítvány a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének* adta át használatra, közjegyzőileg hitelesített szerződéssel. Költségeinek terhét éppen ezért a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége viseli. Miután *Neagu Adrián* az egyik oktató, akinek munkaviszonya most szűnt meg sorozatosan nem számolt el a működtetésre átadott összegekkel és a ki nem fizetett számlák miatt a tanév elején tapasztalt áldatlan állapot is előállt, úgy döntöttünk, hogy a frumoszai Gyermek Házát nekünk kell példaértékűen rendben tartani. *Neagu Adrián* mindeddig vulgáris szavakkal megtűzdelt szitkozódásaival tartotta távol adminisztrátorunkat és koordinátorunkat. A helyszínen nem engedi a karbantartást, a környezet rendben tartását, takarítását. A kiszállított, jó minőségű száraz tűzfát is szó szerint be kellett „könyörögni” a kapun belülre. Reméljük, hogy ez az áldatlan állapot, ha másképp nem sikerül, akkor jogi úton mihamarabb rendeződik.

Másik oka döntésünknek az, hogy ha bármelyik oktató az egységes támogatói rendszer megkerülésére biztatja a keresztszülőket, azonnal elveszíti az egységes havi juttatását. Ennek ellenére, a havi 700 lej értékén túl is vállaltuk a frumoszai Gyermek Házával kapcsolatos kiadásokat. *Máthé Krisztina* továbbra is a frumoszai házban lakik és lakhat mindaddig, amíg érvényes munkaviszonyban áll a Szövetséggel. Örömmel biztosítjuk számára a frumoszai ingatlant mindaddig, amíg feladatát ellátja, a munkaköri leírásban szereplő kötelezettségeinek eleget tesz.

A véleménykülönbségek és azok szabad kinyilvánítási jogát elismerve és tiszteletben tartva, a legnagyobb tisztelettel bizzuk Önökre a választás jogát: csak akkor támogassák Szövetségünket és általa a *Moldvai Csángómagyar Oktatási Programot*, ha bizalmukat kiérdemelték, arra érdemesnek tartanak. Az RMPSZ azt szeretné, hogy a *Moldvai Csángómagyar Oktatási Program* mindenkori működésének anyagi biztonságát az Önök önzetlen támogatása is lehetővé tenné. Azt gondoljuk, hogy a civil támogatók, a kedves Keresztszülők felelőssége is, hogy egy, a lehetőségekhez mérten jól felépített finanszírozási rendszer ne kerülhessen veszélybe azáltal, hogy egyoldalú és hiányos információk alapján, ezer kilométeres távolságról ítélik meg kollégáink rátermettségét egy oktatási folyamatban.

Tisztelettel, a CsMOP Felügyelő Bizottsága:

KISS IMRE sk. tanár, iskolaigazgató, az RMPSZ székelyföldi alelnöke a FB elnöke,

BORBÁTH ÉRSZÉBET sk. tanár, ny. iskolaigazgató, az első csángó oktatási program létrehozója és működtetője, az RMPSZ csángó oktatási szakértője, a FB tagja,

LÁSZLÓFY PÁL István sk. tanár, ny. iskolaigazgató és főtanfelügyelő, az RMPSZ alapító és örökös tiszteletbeli elnöke, a FB tagja,

SZÁSZ ZOLTÁN sk. tanár, v. iskolaigazgató, az RMPSZ udvarhelyszéki elnöke, a FB tagja,

BURUS-SIKLÓDI BOTOND sk. tanár, megyei ped. intézetigazgató, az RMPSZ országos elnöke, a FB tagja.

MÁRTON ATTILA sk. tanító, a CsMOP mb. koordinátora

Október 26-án került megrendezésre Klézsén, Miklós Gyurkáné Szályka Rózsa emlékére a III. balladaéneklő találkozó. A rendezvényen az RMPSZ-en túl, képviseltette magát a KEMCSE és az AMMOA is.

Szép fehér pakulár

A zsúri szakmai terhét *Nyisztor Ilona* viselte. A gyermekek mellett látványos műsorral jelent meg a forrófalvi felnőtt hagyományörző csoport is. A megnyitót követően a felnőttek gyönyörű archaikus népviseletükben egy, a színpadon berendezett fonóban adták elő műsorukat. Őket követték a gyermekek produkciói, melyek többnyire a „Szép fehér pakulár” balladára összpontosultak. Ezt a balladát szinte minden gyermek előadta. Miután *Nyisztor Ilona* felhív-

ta rá a figyelmet, érdekes volt megfigyelni, hogy ugyanaz a ballada, falvanként teljesen eltérő előadásmódban szólalt meg. A gyermekek összesen 22 produkció keretében adtak számot felkészültségükről. Az ősi balladához illően, gyönyörű, az adott településre jellemző népviseletbe öltöztek. A lányok számára olyan magas volt, hogy az összesen két fiú előadó szinte elveszett közöttük.

elveszett közöttük.

Az előadások minőségét illetően, nem volt nehéz dolga a zsűrinek, ugyanis kevésbé ösztönző módon, minden gyermek megkapta az oklevelet.

A keresztszülők küldöngijében *Farkas Anikó*, lézpedi kislány részesült. Ez a kicsi lány a fellépése során a közönséggel jól kommunikáló, élő kapcsolatot tartó előadómódjával érdemelte azt ki.

MÁTRAI ZOLTÁN

Kézen fogva: Gödöllő és Lészped

Testvériskola együttműködési megállapodást írtak alá Lészpeden 2013. május 17-én, a gödöllői Damjanich János általános iskolát képviselve Szűcs Józsefné Zsóka igazgató, és Ioniță Cristian, mint a lézpedi elemi iskola igazgatója

2004-ben kereste föl először *Büttner Sarolta*, akit a lézpedi gyermekecskék csak Saci néninek ismernek, a lézpedi magyarul tanuló gyermekek tanító bácsiját, *Márton Attilát*. Akkor a fia használt számítógépét, könyveket és tanszereket hozott a moldvai magyar oktatási programban tanuló eszes kis gyermekeknek. Hazatérve pedig több „szüves” gödöllői polgárt beavatott a Kárpátok keleti oldalán megtapasztalt élményeibe. Pár év múlva már a gödöllői családok fogadták a nyaralni érkezett lézpedi tanulókat, akik a magyar oktatásban kiemelkedő eredményeket értek el a népdalvetélkedőn, szavalóversenyen, mesemondó ver-

senyen vagy a tanulásban, rajzolásban, nem utolsósorban a jó magaviseletben. A civil kezdeményezést felkarolta a *Damjanich János* iskola igazgatónője, *Szűcs Józsefné Zsóka néni* is, aki már az egész moldvai magyar oktatási programban dolgozó kollégát meghívta példaértékű iskolájába egy hetes tapasztalatcserére. „Szüves” polgároknak, „szüves” polgármestere: *dr. Gémesi György* minden alkalmat megragadott, hogy a lézpedi gyerekek nyári élményeit gazdagabbá, emlékezetesebbé tegye.

Igazi ünnep volt a lézpedi gyermekek számára, amikor gödöllői vendéglátóik most első alkalommal otthon, saját falujukban, iskolájukban, közösségükben keresték fel őket. Az állami iskolában kialakított kis birodalmukban (végvárakban) fogadták a vendégeket, büszkén mutogatták az iskolában mindenhol megjelenő alkotásaikat, okleveleiket, népviseletüket.

Bátran kínálgatták a messze földön híres taligakerék-kaláccsal a csapatot, majd a legszebb falun végigkísérve, finom ebéddel kedveskedtek nekik. Az ünnepélyes pillanatot nem fogja senki elfelejteni, amikor írásban is megerősítették szoros kapcsolatukat, mely a két iskolát partneriskolának nyilvánította.

Az együttműködés célja a határon túli csángómagyarsággal való szorosabb kapcsolat kialakítása, egymás jobb megismerése, segítése, a magyar nemzethez való kötődés hangsúlyozása. Aláírásával új, eddig el nem érhető lehetőségek nyíltak meg a lézpedi magyar oktatás számára. A sikeres együttműködésben bízva, már a többi moldvai magyar oktatási helyszín, hasonló kapcsolatokkal való megerősítése is szóba került.

MÁRTON ATTILA
lézpedi tanító bácsi

Tanárok és falugazdák elérhetőségei

Tanár			Oktatási helyszín	Falugazda		
Név	Telefon	E-mail	Falu	Név	Telefon	E-mail
Fejér Gabriella	0746-482.828	fejer_gabo@yahoo.com	Bahána			
Szász Csilla	0724-939.700	csillagszasz@gmail.com	Bákó			
Fekete-Kászoni Rita	0764-029.241	kazonirita@yahoo.ro	Bogdánfalva	Szebelédi Angyal Éva	36/70/425-1082	angyaleva21@gmail.com
Botezatu Viktória	0744-424.106	viktori59@yahoo.com	Buda	Felföldi Elek	36/70/335-5347	felek@freemail.hu
László István	0724-440.974		Buda - Szeret-Klézse A.			
Tamás Tünde	0740-611.838	nyuszika83@yahoo.com	Csík falu	Horváth Zoltánné H. Zsuzsa		zsuzsanna.horvath@nefmi.gov.hu
Gál Zsófia	0742-302.631	gal.zsofi7@gmail.com				
Tatár Ágota	0743-380.930	agotatar@gmail.com	Diószeg	Papp László	36/20/921-5864	pl@pannonhalma.hu
Boros Rezső	0746-525.163	rezs_2008@yahoo.com	Diószén	Willemse Jolanda	36/30/279-2688	willemse.jolanda@keresztsszulo.hu
Orbán Attila	0726-223.774	aboncnok@freemail.hu				
Majzik Tamás	0763-591.193 0036/70-570.23.19	tamasmajzik@gmail.com	Dumbravény			
Vígh-Tarsonyi László	0746-306.872 0036/70.295.6226	vigh.tarsonyi@gmail.com	Ferdinándújfalú	Szebelédi Angyal Éva	36/70/425-1082	angyaleva21@gmail.com
Duma Dániel	0736-382.837	duma_daniel2004@yahoo.com	Forrófalva			
Antal János	0745-502.133	neluantal@yahoo.co.uk				
Máthé Krisztina	0744-490.879 0749-226.577	frumosza@yahoo.com	Frumósza			
Papp Enikő-Kinga	0743-838.757	kingucibinguci@yahoo.com	Gajdár	Toroczky Katalin	36/30/948-1355	toroczky.katalin@kardco.hu
Tókos Norbert	0754-223.748	toki_norbi@freemail.hu				
Istók Angéla	0769-670.711	angelicaistoc@yahoo.com	Klézse	Erős Ildikó	36/30/475-5338	eros.ildiko@freemail.hu
Ferencz András	0745-926.033	ferenczbandi@yahoo.com	Kostelek	Vermes Miklós és Zsuzsa	36/20/342-4179	vermes.miklosne@gmail.com
Vaszi Levente	0752-016.458	vaszi.levi@yahoo.com				
Ferencz Szőcs Éva	0767-178.870	fradieva@yahoo.com	Külsőrekecsin	Lázár Mihályné Borika	36/30/456-6304	borika550328@freemail.hu
Földi Mária	0760-864.070	marcsa_foldi@yahoo.com				
Ghiurca Valentin	0765-842.344	ghiurcav@gmail.com				
Ivácson Tímea	0754-827.701	timea.ivacson@gmail.com	Lábnik	Böröcz Gergely	36/20/315-7528	gborocz@gmail.com
Nagy-Portik Katalin	0742-972.036	kati_nagy_p@yahoo.com				
Grădinaru Daniela	0758-962.769	gradinarudaniela@freemail.hu	Lésped			
Márton Attila	0740-016.123	mattilat@yahoo.com				
Szász Csilla	0724-939.700	csillagszasz@gmail.com	Lujzikalagor	Lajos Veronika	36/20/342-7236	lajosvera@yahoo.co.uk
Kiss Csaba	0742-394.828	kisscaba@yahoo.com	Magyarfalu	Ormosy Levente	36/20/222-9642	ormosy.l@freemail.hu
Puskás Annamária	0742-394.828	annamaripuskas@yahoo.com				
Ádám Zoltán	0743-345.636	adamzoltan1961@yahoo.com	Nagypatak			
Duma Dániel	0736-382.837	duma_daniel2004@yahoo.com	Pokolpatak	Erős Ildikó	36/30/475-5338	eros.ildiko@freemail.hu
Nistor Ilona	0722-447.351	nistor_ilona@yahoo.com	Pusztina	Sikota Krisztina	36/20/9777796	
Bilibók Jenő	0753-371.371	bilibokj@yahoo.com				
Roşu Anna	0744-383.306	anisoara251@yahoo.com				
Benke Paulina	0723-314.055	paulina.benke@yahoo.com	Somoska			
Melzer Médea	0754-853.470	medy_ke@yahoo.com	Szítás			
Roca Silvia	0755-915.536	rocasilvia@yahoo.com	Szólóhegy			
Farkas Attila	0749-037.562	fariattila@yahoo.com	Trunk	Dobozi Róbert		dobozi.r@feldep.t-online.hu
Duma András	0723-226.953	dumaandrei@clicknet.ro	Tyúkszer / Buda			
Vikol László	0744-893.844	viklacika@yahoo.com	Újfalu			
Farkas Endre	0754-756.378	ffendre@gmail.com	Csíkszereda / CsCsB	Farkas Adrienne	36/26/373983	farkas.adrienne@mno.hu
Ferencz Gabriella	0723-169.166	ferenczgabriella18@gmail.com				
Imre Hajnal	0740-533.225			Csillik László	36/20/310-3057	csillikl@yahoo.com
Péter Endre	0747-220.283	peter_endre@freemail.hu				

Falugazda kerestetik!

A tanárok, gyerekek, keresztszülők kapcsolatának fejlődésében nagy szerepe van a falugazdának. A keresztszülők közül bizonyára többen ismerik a falugazda mozgalmat. Tudják, hogy a falugazda egy összekötő kapocs, egy híd, a tanár és a keresztszülők között. Jobb esetben személyesen is ismeri, esetleg telefonon, interneten keresztül tud kapcsolatba lépni az ország bármely településén élő keresztszülővel. Ismeri a moldvai tanárok helyzetét, ha technikai segítségre szorul a tanár, a keresztszülők között bizonyára talál valakit, aki segítséget tud nyújtani. Fontos szerepet vállal a falugazda a nyári táboroztatásoknál is. Ha heti 1-2

órát foglalkozik ezen ügygel, már működő falugazda hálozat részese lesz. S most kérdezhetik: – hát csak ennyi? S van olyan falu, ahol nincs falugazda? Igen, van. A mellékelt táblázatból látni, hol nincs.

Kedves Keresztszülők! Biztos van az olvasók között olyan, aki szívesen vállalná a falugazda szerepét ezeken a moldvai településeken. Biztatom Önöket, bátran jelezzék, nagyon sok örömben lesz része annak, aki bekapcsolódik Jobb adni, mint kapni.

LÁZÁRNÉ SEREG BORBÁLA
KEMCSE falugazda felelős

Új falugazdák

Idén eddig négy új falugazdát köszönthettük sorainkban. Sikola Krisztina a napokban vállalta el Pusztinán ezt a nemes feladatot, őt a következő számunkban mutatjuk be.

TOROCZKAY KATALIN Gajdár

Családom mindkét ágon erdélyi származású. A *Budapesti Műszaki Egyetemen* szereztem diplomát, műanyagszakos vegyész üzemélnökként és a mai napig ebben a szakmában dolgozom, most már nyugdíjasként, a férjemmel közösen alapított cégünkben. A moldvai magyar oktatásról és a keresztszülővé válás lehetőségeiről akkor szereztem tudomást, amikor egy alkalommal, a férjemmel, *Kard Aladárral* Erdélyben jártunk. Keresztgyermekünk egy gajdári kislány lett. Látva azt az áldozatos munkát és azt, hogy milyen fontos küldetést teljesítenek a fiatal tanító nénik, elhatároztam, hogy a lehetőségeimhez mérten a keresztszülői vállalkásomon túl próbálok segíteni a Gajdárban tanítóknak és az ott tanuló csángó gyerekeknek.

FARKAS ADRIENNE Csíkszereda

Újságíró vagyok, két frumószai gyermek keresztszülői vagyunk a férjemmel – három saját gyerekünk mellett – immár öt éve. *Emilke* és *Magdaléna* az első, gyönyörű archaikus magyarsággal megírt levelével elrabolta a szívünket. Mindketten okosak, jól tanulnak, kedvesek, igazán nagyon büszkék vagyunk rájuk. Magda évközben a Csíkszeredai Bentlakásban él, Erdély egyik legjobb iskolájában, a Márton Áron Gimnáziumban tanul - az ő sorsa szimbóluma lehet a keresztszülő programnak, mert ha ez nincs, a kislányunk kallódó román asszony lesz, így viszont ragyogó elméjű, magyar értelmiségi. Kicsit anyja, nővére és barátnője is vagyok Magdának, minden nap váltunk néhány sort, ajándék az életemben a szeretete és a ragaszkodása. Köszönet illeti a kollégiumi nevelőit is, akikről szintén csak elragadtatással tudok beszélni.

SZEBELÉDI-ANGYAL ÉVA, Ferdinándujfalu, Bogdánfalva

23 éves vagyok, és jelenleg egyetemre járok, az ELTE Bölcsészettudományi Karán germanisztikát tanulok. A keresztszülő programban a férjemmel, *Szebelédi Zsolt*tal közösen veszünk részt. Keresztlányunkat *Gábor Alexandrán*ak hívják, Ferdinándújfaluban él, így ennek a községnek és Bogdánfalvának lettem a falugazdája. Nagyon remélem, hogy keresztszülőként és falugazdaként is tudok valamit tenni a moldvai csángókért, az oktatásukért és megmaradásukért. Nagyon szeretném, ha a két faluba egyre többen jelentkeznének keresztszülőnek, mert többen többet tudnák elérni.

HORVÁTH ZOLTÁNNÉ H. ZSUZSA Csíkfalu

Bakonyi lány vagyok, de immár tizenöt éve a fővárosban élek. Szociálpedagógus és fejlesztőpedagógus diplomám van; mindkét területen a gyenge, elesett gyermekek megsegítését tekintem hivatásomnak. Néhány évvel ezelőtt ismerkedtem meg a *Keresztszülők a Moldovai Csángómagyarokért Egyesület*tel. Egy szép napon Csíkfaluból jött egy levél régi ismerősömtől, *Tamás Tünde* tanítónőtől. A levélben arra kért, hogy jelképesen legyek Csíkfalu falugazdája. Ezt a szívem szerint való szép feladatot örömmel vállaltam. Több gyűjtést sikerült szerveznem a csíkfalui gyerekeknek, ezek közül is a legszebb a karácsonyi alkalom volt. Két gyermekem van, akik Istennek hála, szinte egész Európába eljutottak, de ha megkérdezem tőlük, hová menjünk nyaralni, Erdélyt mondják...

A Magyar Országgyűlés alelnöke Lezsák Sándor 2012 decemberében Moldvában járt és akkori meghívásának eleget téve a moldvai magyar oktatás tanítói április 5–11. között egy csapat-építő képzésen vehettek részt a Lakiteleki Népfőiskola szervezésében.

Népnevelők a népfőiskolán

A tanárok 32 fős csapata hajnali hat óra körül indult el a közel ezer kilométeres úton. Az egy hetes képzés megnyitóján érdekes és tanulságos dolgokat tudhatunk meg *Lezsák Sándor* tanító bácsitól, *Lászlófy Pál Istvántól*, a *Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének* tiszteletbeli elnökétől vagy *Pálinkó Gyuláné Erzsike* nénitől, aki a kistelepüléseken tanító pedagógusok egyesületének elnöke. *Lászlófy Pál István* egy *Kányádi Sándor* idézettel köszöntötte a moldvai oktatókat, ami magába foglalta mondanivalóját, tanácsát, bátorítását:

*„Falak omolhatnak,
kövek is váshatnak,
magaslik, nem porlad
a megtartó példa. ...”*

*(Kányádi Sándor:
Kós Károly arcképe alá)*

A képzés a hatékony és erőszakmentes kommunikációra irányult, *Borsos Annamária* gyergyószentmiklósi pszichológus és *Kiss Zsuzsanna* gyergyóalfalusi iskolapszichológus vezetésével. Sikeresnek mondhatjuk már az első napot, hiszen a foglalkozásvezetők segítségével gyorsan sikerült az elvárások és szabályok megfogalmazása. Este egy teljesen testreszabott kulturális műsorral kedveskedtek nekünk a szervezők.

Vasárnap reggel szentmiserére igyekezett a kis csapat, *Lászlófy Pali* bácsi vállalta a kántor (ahogyan Moldvában mondják, a deák) szerepét, a pedagógusok pedig a kórust imitálták, moderált sikerrel. Délután újabb alkalom nyílt egymás megismerésére, mindenki beszélt, mesélt magáról és a többiek érdeklődve hallgatták a lelkek megnyílását. megismertük egymás apró titkait, kóstoltunk egymás emberségéből, emberi vonásaiból. Az

este pedig szépen beteljesítette a vasárnapi örömnepet, *Budai Ilonának* köszönhetően felszabadult és felhőtlen jókedvű lelkiállapotban tértünk nyugovóra.

A hétfői reggel újabb feladatok, újabb kihívások és mindenki meglegedettségre, tökéletes megoldások következtek, büszkén tekintettünk egymásra, bizalmasan meséltünk egymásnak. *Olajos István* iskolaigazgató előadását nagy érdeklődéssel. Sokáig nem fogjuk elfelejteni szavait, amikor mély meggyőződéssel idézte *Johann Wolfgang von Goethét*

„A legtöbb, amit gyerekeinknek adhatunk: gyökerek és szárnyak. Gyökereket, amelyek tartást adnak, hogy tudják hová tartoznak, de ugyanúgy szárnyakat is, amelyek az egyiket a kényszerítől és elítélteleitől szabadítják meg, a másiknak lehetőséget adnak új utakat bejárni, vagy inkább repülni.”

Élmény volt az igazgató úr előadását hallgatni, meggyőződése és hite magabiztosságot adott mindenkinek és elgondolkodtunk: mi dolgunk a világban,

mekkora a felelősségünk, hogy a több generációs ősoktól kapott egyetlen eséllyel éljünk.

Kedden kirándultunk: Ópusztaszer, Kiskunfélegyháza, Budapest voltak a célpontok. Feszty-körkép, skanzen, Széri csárda, Budapest KEMCSE. *Polyák Albert* előadását is meghallgathattuk a hungarikumokról, a hungarikum törvény gyakorlatba ültetéséről.

Szerdán reggel óralátogatáson vettünk

részt. Innen a lakiteleki piacra siettünk, helyi termékeket keresve. A képzés záró hangulatát írás nem képes hűen rögzíteni, visszaadni. A meghatódástól könnyező arcok, a reszkető ajkak önmagukért beszéltek, próbáltuk megfogalmazni érzéseinket, remegő hangon. Este táncjáték tartott számunkra *Lezsák Sándorné Sütő Gabriella* és a *Kösöntyű Néptáncgyűttes*.

Lezsák Sándor tanító bácsi, aki most a Magyar Országgyűlés alelnöke, irodájában fogadta a moldvai magyar oktatókat. Volt szerencsénk megköszönni, hogy olyan képzésen vehettünk részt, ahol a hely szelleme, hangulata, lelkülete megérintette a csapatot. Egy olyan képzésnek lehettünk részesei, ahol nem csak elménket töltöttük meg új ismeretekkel, hanem főképpen a szívünket és lelkünket töltöttük fel szeretettel, tudásban is gyarapodtunk, de lelkieken csordultig merítettük szívünk, aki magyar, az jól érzi magát a lakiteleki népfőiskolán. Köszönjük szépen, Isten fizesse!

MÁRTON ATTILA

2012 február hónaptól a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége irányítja és fogja össze az oktatási programot. Ez nem csak az oktatás szakmai színvonalának emelkedésében, hanem financiálisan is jelentős változásokat hozott.

Meddig nyújtózkodhatunk?

Az előző évekhez képest a programba befolyó állami támogatások változatlan mértéke mellett, a civil támogatások jelentősen, kb. 60%-al visszaestek. A működési finanszírozás ilyen irányú változásának törvényszerűen a program szűküléséhez, leépüléséhez kellett volna vezetnie. Ennek ellenére, nemhogy csökkent volna az oktatási helyszínek száma, hanem két új helyszínnel gyarapodott és a pusztinai oktatási helyszín is csatlakozott az RMPSZ-hez. A látszólagos ellentmondásnak egyszerű magyarázata van, a támogatások felhasználásának mostani gazdája hatékonyabban gazdálkodik.

A hatékonyabb költséggazdálkodás és a stabilizálódott program alátámasztotta azon meggyőződésünket, hogy szükség volt a 2012. évi strukturális váltásra

Pozitív tapasztalatok mellett, felszínre kerültek olyan rendszert romboló jelenségek is, amelyekre gyógymódot kell találnunk. A program finanszírozhatóságának alap gondolata a **felosztó-kirovó** rendszer. Ez annyit jelent, hogy az összes támogatás befolyik a közös kasszába, majd innen kerül felosztásra a helyszínek szükségletei szerint.

Jelentősen növekedni látszik azon támogatók száma, akik a programot közvetlen finanszírozással kívánják megoldani, mégpedig olyan módon, hogy közvetlenül az oktatási helyszínekre juttatják el a támogatásukat. Ez az eljárás több szempontból is káros, hiszen aki kézhez veszi, nem elszámoltatható, és aránytalanságot teremt az egyes oktatási helyszínek között, hiszen a fizetése és a költségtérítése mellett egy harmadik jövedelem is keletkezik. Ezáltal „elüzletesedhet” az oktatás. Másrészt, talán még fontosabb szempont, bizonyos oktatási helyszínek kiemelése má-

AMMOA BEVÉTELEI	2012.		2013. (09. 30-ig)	
Összes bevétel	28 546 990	HUF	17 852 769	HUF
	950	EUR	550	EUR
Filmkészítés céljára	0	HUF	0	HUF
Keresztszülős befizetés	16 493 247	HUF	10 252 244	HUF
Lujzikalagori ház javára	0	HUF	0	HUF
Magyarfalusi ház javára	409 000	HUF	0	HUF
Magyarországi csángó diákok részére	0	HUF	100 000	HUF
Moldvai oktatás támogatása (nem keresztzülőként)	7 843 846	HUF	1 861 523	HUF
Pályázati forrás	0	HUF	5 000 000	HUF
SZJA 1%	3 300 897	HUF	46 002	HUF
Tábor	500 000	HUF	93 000	HUF
Új oktatási helyszín beindítása	0	HUF	500 000	HUF
	950	EUR	550	EUR
A bevételből				
Önkormányzati támogatás	1 620 000	HUF	140 000	HUF
Adhat vonal	2 562	HUF	25 723	HUF
Támogatók száma	500		307	
Ebből támogató magánszemélyek száma	462		284	
Ebből támogató cégek száma	34		21	
Ebből támogató önkormányzatok száma	4		2	
A szervezet által nyújtott támogatások	19 593 000	HUF	16 277 863	HUF

sik helyszínek rovására. Könnyű belátni, hogy a helyszínekre eljuttatott közvetlen adományok felrúgják a felosztó-kirovó rendszert, és ennek eredményeként ahol sok keresztzülő van ott a szükségesnél

Szüilőfalum
Turbuk Julian
magyarfalusi
kisdíák rajza

több forrás is keletkezhet, amíg egy pl. most induló „fiatalabb” helyszín esetében a szűkülő közös kassza még az elégséges forrást sem tudja biztosítani.

Másik baljós tendencia a befolyó civil támogatások intenzitásának visszaesése. Hitünk szerint a moldvai oktatási programot ma is rengetegen támogatják, de a 2012-ig viszonylag egységes tábor megsztottá vált.

A támogatók egy része úgy gondolta, hogy kivár és ez által inaktívra vált. Más részük a fent említett közvetlen finanszírozással rombolja a programot. Megint mások téves vagy alulinformáltságból eredően nem az RMPSZ vagy az AMMOA számláira fizetik támogatásaikat és esetenként olyan szervezeteket támogatnak, amelyek nem végeznek oktatási tevékenységet.

Rendkívül sok teendő vár az AMMOA kurátoraira. Komoly az elmaradásunk a támogatókkal, keresztzülőkkel történő kapcsolattartás terén. Jelenleg ennek a megoldásán dolgozunk, ehhez egy moldvai „koordinációs iroda” beindítását tervezzük. Az itt dolgozó munkatársnak lesz a feladata a tanárok és a keresztzülők kapcsolatának koordinálása. Amint megkezdheti működését, terveink szerinti következő lépés az erdélyi keresztzülő program beindítása lesz. Ehhez az első lépést már megtettük, Romániában is rendelkezünk bankszámlával.

Munkánkhoz kérjük támogatóink bizalmát és segítségét!

ADAMIKNÉ K. KATALIN,
MÁTRAI ZOLTÁN
AMMOA kurátorok

A KEMCSE célja elsősorban a Moldvában élő, a magyar oktatásban résztvevő csángó gyerekek támogatása, de nem feledkeznek el az onnan kikerülő, sikeres és tehetséges fiatalokról sem, akik a magyarországi egyetemi oktatásban szeretnének diplomát szerezni.

Továbbtanulók Magyarországon

A csángó fiatalok számára nagy kihívást jelent szeretett falujukból egy kétfelhős nagyvárosba megérkezni, egy olyan kollégiumba bekerülni és beilleszkedni, ahova a világ számos részéről érkeznek a több száz, továbbtanulni vágyó fiatal. Innen nem lehet könnyen hazamenni a több mint 1000 kilométerre lévő szülőföldre, itt gyökert kell verni, el kell igazodni az adminisztratív teendőkhöz, a közlekedési viszonyok és a tanulmányi feladatok sűrű erdejében. Ehhez különleges elszántság, kitartás, akarat és szülői, családi vagy baráti támogatás is szükséges.

Az első év az egyetemi felkészülésre szolgál, ami azt jelenti, hogy a felvételi tárgyakban és a magyar nyelvben be kell hozni az elmaradt ismereteket, például, ha egy román érettségi birtokában lévő csángó diák a jogi egyetemre szeretne kerülni, meg kell tanulja egy év alatt a magyar történelmet. Bár az első évben a kollégiumi szállás ingyenes és a

magyar állam a megélhetéshez 17 ezer forinttal járul hozzá, ebből a pénzből viszont csak szűkösen lehet kijönni, közlekedni, enni, tanszereket beszerezni, stb.

A KEMCSE felkérésére 2012-től igyekszem összerakni, támogatni, segíteni az itt tanuló moldvai csángó diákokat. Az elmúlt tanévben a *Lakatos Demeter Egyesület* segítségével hat tanuló részére tudtunk bérlettámogatást nyújtani, amiből négyet az egyesület, kettőt az általam szerzett két támogató fizetett. Ebben az évben a régi támogatók visszaléptek, így új segítők után kellett nézni. Idén 7 tanuló kap bérlet-hozzájárulást a Budapesten tanuló 12 diákból, akik közül 10-en már egyetemi tanulmányaikat végzik. A cél az, hogy a diákoknak ne kelljen az egyetem mellett külön munkával pénzt keresni, ami tanulásuk rovására mehet.

A 2012/2013-as tanévben négy diák érkezett Moldvából, idén viszont nagy

bánatunkra már csak két új diáklány iratkozott be a *Márton Áron Kollégium*-ba, ráadásul az egyik rövid két hét elteltével elhagyta a kollégiumot és visszament szülőfalujába Kostelekre.

Nagyon szomorú az a tény, hogy egyre csökken az ide érkező csángó diákok száma és idén az állam által biztosított hat helyre csak ketten jelentkeztek. A fennmaradó szabad helyeket azonnal betöltik a többi, határon túli magyar hallgatóval. Nem kedvez a csángó továbbtanulóknak az idén életbe lépett új rendszer sem. Ahhoz, hogy bekerülje-

nek az általuk választott egyetemre, két tárgyból érettségi vizsgát kell, tegyenek, legalább egy tárgyból emelt szintűt és az érettségiben legalább 80-90 %-os teljesítményt kell elérniük ahhoz, hogy a megfelelő pontszámot megszerezzék. Emellett az érettségi vizsgának és a felvételi igénylésnek külön költségei is vannak, ami diákonként kb. 55.000 forint.

A csángó diákok a román érettségi vizsgára ugyan kapnak egy felsőfokú nyelvvizsgának megfelelő 40 pontot, de a szükséges, sokszor 400-420 pont elérésére nagyon kis esélyük van.

Eddig a Márton Áron Kollégiumban tett sikeres év végi vizsga eredménye alapján bekerültek az általuk választott szakra, most azonban ez a számukra

nyújtott előny (a sikeres vizsga esetében a biztos hely) megszűnt. Sajnos, ez az új helyzet nem kedvez az egyébként is csökkenő számú csángó földi diák magyarországi egyetemi továbbtanulásának.

Az első közös programunkra 2012 márciusában került sor, amikor a Magyar Nemzeti Galériában a *Hősök, királyok, szentek* című festészeti tárlatot tekintettük meg. A kiállításon a múzeum művészettörténésze, *Veres Ágnes* kalauzolt minket. Nem kis figyelmet és állóképességet igényelt a résztvevőktől a rengeteg érdekes ismeret- és képanyag befogadása.

A tanulás mellett jól esik a könnyebb kikapcsolódás, így legközelebb közki-vánatra egy francia vígjátékot néztünk meg. Aztán volt még közös hangverseny-, színház- és balett programunk, amire változó létszámban és összetételben jelentkeztek.

Megnéztük a Radnóti Színházban *Térey János* verses drámáját, a *Protokollt*, voltunk a Magyar Tudományos Akadémia Kongresszusi Termében, ahol *Händel Messiasát* hallgattuk, az *Orfeo Zenekar* és a *Purcell Kórus* előadásában, *Vashegyi György* dirigálásával.

A havas március 15-ét, meleg lakásban ebéddel és beszélgetéssel ünnepeltünk szűk körben. A Dísz téren lévő 48-as emlékműre felkerült a tisztelgés jelölő egy darabka nemzeti színű szalag. A nyári szünet előtti, utolsó közös programunkon a Táncszínházban voltunk, a *Szegedi Kortárs Balett* előadásában két zeneműre koreografált *Stabat Mater* balettet láttunk.

Az elmúlt tanév során az egyik legkedvesebb élményem az volt, hogy megnézhettem egy színi előadást a Márton Áron Kollégiumban a *Színjátékos Kör* előadásában, amiben az előkészítő évi tanulmányait végző két diákokunk *Botezatu Isabella* és *Gál Emília* szerepeltek. Mindketten meggyőző alakítást nyújtottak.

A továbbiakban is szeretnék a csángó diákoknak érdekes kulturális programokat szervezni, mert az ilyen együttlétek alkalmával nemcsak én adhatok, hanem nagyon sokat tanulok és kapok tőlük.

TOROCZKAY KATALIN

64 diák otthona

A Csíkszeredai Csángó Bentlakásba a 2013-2014-es tanévben az előző évinél több, hatvannégy diák érkezett. Nagyon örvendünk a gyarapodásnak, hiszen az idén két új helyszínről is jöttek hozzánk tanulók.

Ebben a tanévben két lujzikalagori diák vállalta, hogy középiskolai tanulmányait magyar nyelven, Csíkszeredában folytatja. Diószénből, ahonnan már évek óta nem jöttek tanulók, idén hárman kezdtek nálunk a tanévet. Így már tizenöt falu diákjai tanulnak nálunk.

Szép eredményeket értünk el a 2013-as érettségi vizsgán, hiszen tizenhat végzős diákunk közül tizenegyen vizsgáztak sikeresen, és öten jutattok be magyar egyetemre, posztliceumba. Ettől az évtől a bentlakásban laknak a *Louis Pasteur* posztliceumba járó diákjaink is, ezzel segítjük őket tanulmányaik folytatásában.

Az érettségi eredmények, mindenekelőtt a korrepetáló tanárok önzetlen munkáját és a diákok kitartó tanulását dicséri. Ebben a tanévben is mindent megteszünk, hogy olyan szaktanárokat vonjunk be a bentlakás tevékenységébe, akik lelkiismeretesen segítik a diákok tanulását.

Tanévkezdés előtt egy hetes felkészítő tábort szerveztünk annak a húsz kilencedikes diáknak a számára, akik nálunk kezdtek meg középiskolai tanulmányukat. A tábor során megismerhették egymást, a várost, gyakorolhatták a magyar

nyelvet, igazi kis csapatá kovácsolódtak össze a hét végére! A szeptember a magyar nyelvű közegbe, az iskolába való beilleszkedéssel, a bentlakás megszokásával és az ebből adódó nehézségek leküzdésével telt.

Mi nevelők továbbra is nagy hangsúlyt fektetünk a délutáni, hétfégi programokra, igyekszünk úgy szervezni a bentlakás szabadidős tevékenységeit, hogy a diákok hasznosan töltsék idejüket. Számos versenyen, fellépésen, előadáson, sport tevékenységben veszünk

részt. Fontos, hogy bentlakóink számára, megfelelő körülményeket biztosítsunk, és minden segítséget megkapjanak tanulmányaik folytatásához.

Diákjaink identitástudatát, előadásokkal, beszélgetésekkel igyekszünk megerősíteni, hiszen felelősségünk, hogy Csíkszeredában is gyakorolhassák vallá-

sukat, megőrizhessék hagyományaikat.

A legfőbb célunk továbbra is az, hogy minden nálunk tanuló csángó diák számára a bentlakás a biztonságos otthon jelentse, hogy bizalommal fordulhassanak hozzánk, és hogy segítsük megvalósítani a céljaikat és nem utolsó sorban az, hogy a nálunk töltött négy év után minél többen megszerezzék az érettségi bizonyítványt.

FERENCZ GABRIELLA
a Csíkszeredai Bentlakás tanár

Elérhetőségeink

Szervezet	Terület	Telefon v. Villámlevél	Honlap	Bankszámlaszám
RMPSZ	Független, önálló civil szervezet. A magyar tannyelvű oktatásban érintettek érdekeinek képviselője és a magyar tannyelvű oktatás minőségi fejlesztése.	rmpsz@rmpsz.ro 00 40 266371377	www.rmpsz.ro/web/	
	Keresztstülő program	keresztstulo@rmpsz.ro	www.rmpsz.ro/web2/	
AMMOA	Az oktatási program magyarországi és erdélyi támogatásait gyűjti össze és juttatja el a programot koordináló szervezet (RMPSZ) részére	36/20/5647055 ammoa@csango.eu	www.csango.eu	Bankszámlaszám: (HUF) OTP, 11742173-20154778-00000000 Nemzetközi bankszámlaszám: (HUF) IBAN: HU76 11742173-20154778-00000000 Bankszámlaszám Romániában: (RON) RO13OTPV300000766374RO01
	Az AMMOA közhasznú alapítvány, így jogosult adókedvezmény igénybevitelére szolgáló adóigazolást kiállítani cégek és egyéni vállalkozók részére, valamint az SZJA-ból a civil szervezetek részére felajánlható 1% fogadására. Az alapítvány adószáma: 18710209-1-43			
KEMCSE	A keresztstülők közössége.	36/30/9605919 info@keresztstulok.hu	www.keresztstulok.hu	12011265-00160103-00100008 (HUF)

A KEMCSE vallási és hagyományőrzési munkacsoportja 2007 szeptemberében alakult, azóta végzi a munkáját, immár a hatodik éve. Leginkább egy Szeretet-hidat igyekeztünk létesíteni a moldvai magyarokkal, imával, hittel és szeretettel, hogy érezzék, számíthatnak ránk.

Vallás és hagyományőrzés

Tagjaink és támogatóink száma jelenleg 40 fő: néhány aktív keresztszülő, sok imádságos támogatóval, papokkal és civilekkel, akik az ország határain belül, és azon kívül élnek, és akik a moldvai magyarokkal azonos hitben és imádságban összetartoznak. Sajnos hárman idén eltávoztak az élők sorából: **Jáki Sándor Teodóz** atya, **Bajtai Erzsébet** nagykövetné asszony és **Ferencz Éva** előadóművész. Áldott emléküket megőrizzük.

Vallási téren, amit egy civil szervezet megtehetett, azt eddig megtettük. A csoportunk összeállításában elkészült román-magyar nyelvű imafüzet mintapéldányait az Egyház vezetői kezébe adtuk döntésre. Szövege a honlapunkon hozzáférhető, kézirat gyanánt. Közös Keresztutat járunk évek óta minden évben a moldvai csángó-magyarokkal együtt a Rákosligeti templomban, a lujzikalagori születésű *Tampu-Ababei József* plébános atya vezetésével, amely mindig nagy élményt és lelki feltöltődést ad mindannyiunknak. A dumbraveni templom felépítését, felhí-

vásukat támogatjuk. Karácsonyi ünnepeinken világhíres művészek is megtisztelték bennünket: 2011-ben például *Sebestyén Márta*, és 2012 decemberében nagy örömünkre *Böjte Csaba* atya is. Neves moldvai magyar művészekkel együtt megköszöntük Csaba testvérnek a keresztszülő-program elindítását és hallgathattuk a buzdítását is: érdemes együtt tovább dolgozni a moldvai magyarokért!

A hagyományőrzésben a klubdelutánok szervezésén túl a munkacsoportunk aktív közreműködésével a „Naputánjáró”-társasjátékkal, a világ első csángó társasjátékával próbáltunk valamit visszaadni a moldvai magyaroknak azért a sok élményért és szeretetért, amit tőlük kaptunk. (Erről külön cikkben beszámolunk.) A többletbevétel a szerzők kívánására két részletben kívánjuk szétosztani: 2013 Karácsonyán, a klubdelutánunk keretében jutalmazzuk a Magyarországon továbbtanuló moldvai diákokat, valamint a készülő Csángó legendáriumhoz (Lakatos Demeter Csángómagyar Kulturális

Egyesület keretén belül készül) szintén hozzájárulunk, hogy a még fellelhető értékeket megmenthessük az utókornak.

Továbbra is úgy gondolom, hogy nekünk jelképes keresztszülőknél elsősorban közvetítőként az értékek keresésére és az adódó segítségek továbbítására van lehetőségünk, amelyhez minél több társat kell találnunk moldvai magyar testvéreink és az értük dolgozó szervezetek körében. Azért szeretnénk dolgozni, hogy ne legyen ránk szükség! A közös célunk az lenne, hogy minél több tehetséges gyerek továbbtanulhasson, és kiművelt csángómagyar emberként tudja segíteni, oktatni és képviselni Csángóföld őseinek hagyománya nyomán a saját közösségét, mindezzel megőrizve és gazdagítva az Európai Unió sokszínűségét is.

ALBERTNÉ RÉVAY RITA,
KEMCSE vallási és
hagyományőrzési felelős

Szeret mentén tizedszer

2013. november 16-án került sor Pusztinában az évfordulós vetélkedőre. A délelőtti órákban egymás után érkeztek a különböző falvakból a szereplők tanáraikkal. Minden falu egy alsós és egy felsős énekessel képviseltette magát. A finom uzsonna elfogyasztása, majd az átöltözés után megtörtént a csoda: a pusztinai magyar ház gyönyörű színes rétté változott a gúnyák felöltését követően.

Nyisztor Ilona háziasszony és főrendező kihirdette a szabályokat, bemutatta a zsűrit, majd elkezdődött a verseny. A kicsiknél (I-IV. osztályosoknál) *Felföldi Elek* keresztszülő társam, a felsősöknél az e sorokat író *Büttner Sarolta* próbálta kiválasztani azokat a gyermekeket, akiket KEMCSE különdíjban részesítünk.

Díjazottjaink: *Miháláke Loredána* Klézséről III. osztály, tanára: *Istók Angéla* egy szép plédet, *Kabalás Adrián* Külsőrekecsin V. osztály, tanára: *Gyurka Valentin*, egy fiús hálóságot, *Buták Lídia Rita* Forrófalva VI. osztály, tanárai: *Duma Dániel* és *Antal János*, egy szép hálóságot, kapott. A gyermekek nagy-

örültek az ajándékoknak.

További szép díjakat kaptak az RMPSz-től és *Tündik Tamás* Gyepük Népe alapítványától.

Nemcsak a díjak, hanem a jó hangulat, a sok ismerkedés tette emlékezetessé ezt a napot. Reméljük, jövőre is lesz ereje és támogatója a magyar oktatási programnak a XI. Szeretmenti népdalvetélkedő megszervezéséhez!

A Kemcse nevében megígérem, hogy jövőre is képviseltetjük magunkat.

BÜTTNER SAROLTA
KEMCSE elnökségi tag

„Csángó magyart el ne veszítsd!”

Jótekonysági koncert után...

Szentendrén 2013. október 12-én a Pest Megyei Könyvtár színháztermében a „Moldvai Csángó Magyar Gyermek Támogatásáért” jótekonysági koncertet tartottak. Ez a nyers, informatív leírása az estnek, ám aki ott volt és megtapasztalta a csodát, az pontosan tudja mennyire üresek eme puszták szavak és mondatok.

Éppen ezért helyzetem rendkívül nehéz, hogyha csak a töredékét is el akarom mesélni mindannak, amit átéltünk. A főszerzők *Willemse Jolanda* a *Kereszt szülők a Moldvai Csángó Magyarokért Egyesület alelnöke*, no és maga az egyesület voltak, ők röviden szólva olyan munkát visznek véghez, mely nemcsak országosan vagy régiós szinten, de európai mértékkel mérve is példaértékű és becses.

Az est fővédnöke *dr. Dietz Ferenc* Szentendre polgármestere volt. A megnyitó után egyből a világhírű *Rajkó* zenekar kezdett, amit és ahogy előadtak, az minden várakozásomat felülmúlta. Ezután a *Magyar Táncművészeti Főiskola Néptánc Tagozata* Rábaközi és Szilágysági táncokat adott elő. Következtek a szentendrei *Bimbó utcai óvoda* csöppsegei, *Szigethy Ildikó* vezetésével. Ők nem „csak édesek voltak” a színpadon, hanem komplett kis műsort is előadtak.

A következő fellépők *Orbán Borbála* és *Szabó Soma* voltak. Előbbi népdallal, utóbbi – aki egyébként a szentendrei *Barcsay Jenő Általános Iskola* növendéke – mesemondással okozott mosolygós

perceket a vendégeknek. *Rozner Éva* és *Karsai Noémi* csángó népdalcsokorral folytatta a műsort, tanárunk *Násztorné Réczey Éva* igazán büszke lehet rájuk. Később egy félig családi produkciónak lehettünk szem és fültanúi, *Násztor Péter* és *Tamás Tímea* táncoltak, miközben *Násztor Eszter* énekelt. Majd következett a napokban 30 éves *Opanke Szerb*

Néptáncgyűttes. Emlékszem kissé csalódottan tapsoltam nekik, mivel éreztem reggel el tudnám nézni őket

A színpadra ezt követően *Csoma Gergely* szobrász és fotóművész, illetve *Benke Veronika* csángóhujogató érkezett. Egyáltalán nem protokolláris kényszerből ültek néma csöndben az emberek, hanem őszintén lenyűgözve.

A világhírű keramikus és népdal énekes *Petrás Mária* is fellépett, aki egyéb iránt diószéni születésű. A távoli Dió-

szénből gyerekek is érkeztek fellépni, hogy megköszönjék személyesen is a segítséget.

Két olyan fellépő is volt, akiknek a (felső) oktatását is a kereszt szülő program támogatta. *Mátyás Mónika* *Lili* énekelt, ő már kész tanár és a gyakorlatát tölti, *Kovács Krisztián* pedig a Liszt Ferenc Zene-művészeti Egyetem hallgatójaként furulyázott. A virágokat és köszöneteket követően zárásként több százan együtt felállva énekeltük el a *Csángó Himnusz*t megkoronázva az estét, sok szembe könnyeket csalva.

Volt, aki azt mondta, hogy ilyen szeretetet, ami áradt a színpadról nagyon ritkán érzett, azt is csak templomban. Volt, aki pedig azt fogalmazta meg, hogy jó volt végre politikamentesen (!) magyarnak lenni.

Köszönet jár a segítségért a szentendrei önkormányzatnak élén a polgármester úrral, *Zakar Ágnes*nek az Oktatási és Kulturális Bizottság elnökének illetve mindazoknak, akik az ajándékokat, virágokat és a gyerekek útiköltségét is állták. Köztük meg kell említeni *Nincsevic Klárát*, *Herczeg Ábrist*, *Juhász Zoltánt*, *Klányenc Zsuzsát*, *Király Lajost* és családját, *Kriszbainé Szabó Évát*, *Molnár Ferencet*, *Nagy Gábort*, *Trombitás Titániát*, a *Szamos Marcipán Cukrászdat*. Végül a rendkívül türelmes és kitartó *Ton Willemset*.

Hölgyeim és Uraim! Legutóbb, mikor írtam a moldvai utamról, a csángókról, s mindarról, aminek a jótekonysági koncertje volt, úgy zártam soraimat, hogy „... habár csak pislákol a remény fénye, még nem aludt ki. Rakjunk a tűzre barátaink!”

Nos, jelentem mindenkinek, hogy a tűz lobog! Raktunk rá, köszönet érte mindenkinek!

KELLÁR F. JÁNOS IMMÁNUEL

Egy diószéni kislány levele

Én eccer jártam Budapestre és énekeltünk a kereszt szülőknek, majd Szentendrén, egy koncerten. Minden nagyon szép volt és ott nagyon szerettem. Velem voltak a barátnőim: *Vornicu Ana* és *Imbrea Simona*. Mindhármán *Jolanda* néninél aludtunk. Nagyon szerettük, mert nagy volt a háza, sokat sétáltunk a kertbe és csináltunk sok-sok képet. Én meggyültem a kereszt szüleimmel és nagyon örültem, hogy találkoztunk. *Simona* is meggyült a keresztapjával és remélem, hogy szerette. *Anna* nem bírt meggyülni a keresztanyjával, mert dolgozott és nem volt ideje, hogy odaérjen a koncertre. Magyarországon sok gyerekkel megbarátkoztunk. Nagyon szépen beszéltek velünk magyarul és nagyon szerettek minket, mert szépen énekeltünk. Minden nagyon szép volt és nagyon szerettem.

Mihály Anna Mária, 7. osztályos tanuló

Klubdélutánok vendégekkel

Immár hetedik éve a moldvai magyar gyerekek jelképes keresztszüleiként, és mint a Keresztszülők a Moldvai Csángómagyarokért Egyesület tagjai minden hónap második szombatján klubdélutánt tartunk. Azért találkozunk egymással, hogy közös dolgaikat megbeszéljük, barátkozunk, és vendégeink jóvoltából töltekezzünk a csángó kulturából.

A klubdélutánokra igyekszünk vendégeket hívni Moldvából, vagy olyan jelentős személyiségeket, akik a moldvai magyarok érdekében fontos tevékenységet végeznek. Neves tudósokat, művészeket is fogadhattunk az elmúlt két évben is, akik ezúttal is, mint mindig, ingyen vállalták a fellépéseket.

Nagy öröm mindig, ha a keresztgyerekeinkkel vagy a tanáraikkal találkozhatunk. 2012-ben az RMPSZ vezetői, a

moldvai tanárok többször is voltak nálunk, és így első kézből értesülhettünk minden fontos oktatási eredményről, sőt *Emerica* nővért is hallhattuk, aki egy évig tanított Csíkfaluban. Moldva újabb nagydoktorát, *Iancu Laurát* örömmel ünnepelhettük márciusban, *Teodóz* atya részvételével. A lujzikalagori gyerekekkel is találkozhattunk, sőt Lujzikalagor szülöttjeivel, *Diósi (Gábor) Feliciával* és *Mokány Rózával* is. Fergeteges, izes mű-

soruknak örvendhettünk. A *Teleki László Alapítvány* meghívására részt vettünk a Moldvai csángók VI. Nemzetközi konferenciáján is, ami egyben a májusi kihelyezett klubdélutánunk is volt. A Csángó bálon is ott voltunk. Társszervezetek munkájába is betekinthettünk, időnként még tánra is perdültünk *Tündik Tamással*, aki a Szeret-menti énekversenyekről rendszeresen beszámol nekünk.

Nehéz dolog kiemelni a sokféle, szívet melengető programból a legemlékezetesebbeket, de talán a közös karácsonyok voltak a legszebbek, amelyeket a *Lakatos Demeter Csángómagyar Kulturális Egyesülettel* közösen, családias, szeretetteljes légkörben igyekeztünk megtartani..

Régi vágyunk teljesült tavaly karácsonykor, amikor *Böjte Csaba* atya megtisztelt bennünket a látogatásával. Sok moldvai magyar is volt velünk, jeles művészeik is: *Petrás Mária*, *Iancu Laura* és *Benke Gratzy* zenésztársaival, és kis műsorral köszöntötték Csaba testvért.

2012	KLUBDÉLUTÁN VENDÉGE (I)	TÉMAKÖR	EGYÉB PROGRAM
január	Tündik Tamás, a Gyepük Népe Alapítvány elnöke	Beszámolt a Szeret-menti népdalversenyéről	utána közös táncot vezetett
február	Csángó Bál	Kihelyezett klubdélután	-
március	P.Jáki Sándor Teodóz, Dr.Iancu Laura, Bogdán Tibor, Gondos Béla, László Ildikó	Ünnepélyes keret között köszöntöttük Iancu Laurát Magyarfalu első nagydoktorát	Moldvai séta a falvak között szöveggel és énekkel a csángó társasjáték alapján
április	Márton Attila, koordinátor, Vinczéné Géczi Gabriella (Bokor Közösség), Vágujhelyi Pál (Budakeszi Rk. Karitás)	Moldvai oktatásról, civil támogatásokról, esetleges együttműködések-ről beszélgettünk	Jótékonysági estről (Erős Ildikó falugazda számolt be)
május	Csángó Konferencia		Kihelyezett klubdélután
június	Diósi (Gábor) Felicia írónő és Mokány Róza meséltek és énekeltek a lujzikalagori gyerekkori emlényeikről, Létay Nagy Bálint tanár (tánc)	Közös táncolás a klub végén	-
szeptember	Tarnai Mária Emerica iskolanővér és Márton Attila lézpedi tanár úr, a Moldvai Magyar Oktatási Program koordinátora, Kertész Madalina ének + csángó diákok	Beszámoló a moldvai tapasztalatokról és eseményekről	-
október	Márton Attila és a moldvai tanárok képviselői, Széplaki Györgyné, Anikó és Balassa Erzsébet tanárok (Radnóti Gimn.), László Ildikó, Botezatu Iza és Gál Emilia ének	Beszámoló a táborkról, a moldvai oktatásról, együttműködésről	-
november	Petrovics Sándor, a Kovász Egyesület elnöke és Lászlófy Pál, a RMPSZ tiszteletbeli elnöke, Mokány Róza és László Ildikó ének	Beszámoló a moldvai magyarokért végzett sokrétű tevékenységről	Karácsonyi csomagküldésről tájékoztatás
december	XII. 8.: Szász Csilla 50 lujzikalagori gyerekekkel köszöntött bennünket	Közös Karácsony moldvai magyarokkal	utána Kunsági Júlia jótékonysági koncertje
	XII. 17.: Böjte Csaba atya	Petrás Mária, Iancu Laura, Benke Gratzy zenésztársai és mi együtt köszöntöttük őt	Köszönet Csaba testvérnek a keresztszülő mozgalomért

Már nagyon vártuk buzdítását. Szavai nyomán mindannyian megerősödünk abban a meggyőződésben, hogy JÓNAK LENNI JÓ!

Az idei első klubdélután egy szomorú megemlékezéssel indult. Egy perces néma felállással emlékeztünk meg az elhunyt P. Jáki Sándor Teodóz bencés atyáról. Ezek után Pappné Farkas Klára, az Országgyűlés Külügyi Hivatala főosztályvezető-helyettes asszonya beszámolt a Csángóföldön tett karácsonyi ajándékozó körútjáról. Dr. Kis Boáz pedig a Magyar Népfőiskolai Collegium tevékenységéről, Gondos Béla és Csoma Gergely pedig a felnőtt oktatási program keretében végzett munkáról tájékoztott minket.

A húsvéti ünnepek előtt egy másik régi vágyunk is teljesült, hiszen Berszán Lajos atya, a gyimesfelsőlaki Árpád-házi Szent Erzsébet Gimnázium alapítója és igazgatója is meglátogatott bennünket. Volt tanítványai képviselőjében Mátyás

Mónika is köszöntötte őt az „Aranyimatyánk” eléneklésével.

Érdekes előadást tartott Puskás Antal, a Moldvai Magyarok a Moldvai Magyarokért Egyesület alelnöke a moldvai magyarok hazai letelepedéséről, amelynek teljes

szövege a Csángó tükör című lapban fog megjelenni folytatásokban. Iancu Laura pedig Petrás Incze János születésének 200.

évfordulója kapcsán beszélt róla, az alakját megelevenítő drámakötetéről, valamint a XIX. századi Moldva jelentősebb eseményeiről. Részesei lehettünk egy keresztstülős csángó guzsalyosnak Kis Tampu Tatjana és Boros András közreműködésével.

A céljaink továbbra is azonosak a kezdetektől: szeretnénk, ha a jelképes keresztgyerekeink minél nagyobb számban élnének a továbbtanulás lehetőségeivel, és megtanulnák, megőriznék őseik kincseit, valamint szeretnénk megismerni és megismertetni minél szélesebb körben a moldvai magyarok kultúráját, mindannyiunk szellemi gazdagodására és az összetartozás örömeire.

Klubdélutánjainkat minden hónap második szombatján 14 órától tartjuk a Bp. XII. ker Bösörmeényi út 24. alatti „B” irodaházban. Mindenkit várunk szeretettel!

ALBERTNÉ RÉVAY RITA

2013	KLUBDÉLUTÁN VENDÉGE(I)	TÉMAKÖR	EGYÉB PROGRAM
január	Pappné Farkas Klára az Országgyűlés Külügyi Hivatalától, Dr. Kis Boáz, Gondos Béla, Csoma Gergely, László Ildikó	Beszámoló moldvai és itthoni jótékonyági akciókról, felnőtt-oktatásról, a tanár-keresztstülős találkozóról...	Megemlékezés P.Jáki Teodóz OSB haláláról
február	Részvétel a Csángó Bálón	kihelyezett klubdélután	
március	Berszán Lajos atya, a gyimesfelsőlaki Árpád-házi Szent Erzsébet Gimnázium alapítója és igazgatója	Az iskola bemutatása és a csángó gyerekek támogatása	Bezsán Magdolna adomány kérése a dumbravéni templomra
április	Tündik Tamás, a Gyepük Népe Alapítvány elnöke	Szeret-menti énekversenyről	
május	BESZÁMOLÓ TAGGYŰLÉS	megemlékezés halottainkról: P.Jáki Sándor Teodóz OSB, Bajtai Erzsébet nagykövetné asszony, valamint Petruscu Alex elhunyt trunki kisfiú (gyűjtés a család megsegítésére)	
június	Puskás Antal, a Moldvai Magyarok a Moldvai Magyarokért Egyesület alelnöke: A moldvai magyarok hazai letelepedéséről	Meghívott bennünket Egyházasközzarra	
szeptember	Elnökségi tagok és táborszervezők beszámolója	Nyári táborokról és az új iskolai hírekről	
október	Iancu Laura költő és néprajzkutató	Petrás Incze Jánosról és Moldva XIX. századi jelentőségéről	Diószéni gyerekek és tanáraik fellépése, majd együtt mentünk a jótékonyági estünkre, Szentendrére
november	Kiss-Tampu Tatiana (Diószén) és Boros András (Budapest)	Csángó guzsalyos	
december	Petrás Mária az AMMOA alapítója, világhírű népdalénekes és keramikumművész	Közös Karácsony csángókkal és a Lakatos Demeter Egyesülettel	Csángó diákok jutalmazása

Bál és fotókiállítás

Petrás Mária szavaival élve idén is „elmesszítettük a testi-lelki bajokat” azon a februári estén, amikor tizenhetedik alkalommal sor került a Kisebbségéért Pro Minoritate Alapítvány és a Moldvahon Csángó Kulturális Egyesület szervezésében a Csángó Bálra Budapesten.

A szervezők a moldvai magyarság létét alapjaiban fenyegető kedvezőtlen társadalmi és gazdasági folyamatokra kívánták felhívni a közvélemény figyelmét, és igyekeztek támogatókat nyerni a csángó magyarság megmaradását, illetve felemelkedését célzó erőfeszítésekhez. Az esemény fővédnöke Áder János köztársasági elnök volt, díszvendége pedig Tytti Isohookana-Asunmaa, Finnország korábbi kulturális minisztere, aki az Európa Tanácsban végzett, csángókért tett áldozatos tevékenységéért megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét.

Az ünnepi műsort a 200 éve született *Petrás Incze János* minorita szerzetes, klézsei tudós pap emlékezetének szentelték. A hivatalos megnyitó beszédet *Lászlófy Pál Istvántól*, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének tiszteletbeli elnökétől hallhattuk. Bemutakozhatott a moldvai csángó magyar oktatási program, szakmai partnereivel A Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvánnyal (AMMOA) és a Keresztyszülők a Moldvai Csángómagyarokért Egyesülettel (KEMCSE).

Részt vettünk Tytti Isohookana-Asunmaa, „Csángó körkép” című könyvének bemutatóján, Petrás Mária keramikus, az AMMOA egyik alapítójának kiállításán, és *Seres András* és *Szabó Csaba* „Csángómagyar daloskönyv” című kötetének bemutatóján.

Megnyitottuk a bálon a moldvai magyar oktatási programot bemutató és a keresztyszülő programot népszerűsítő kiállításun-

kat. A kiállítás képei az iskolai (román közoktatáson belüli) és iskolán kívüli tanítás, hagyományörző foglalkozások, magyarországi és erdélyi táborozások, Szeret menti népdalvetélkedők és a Fölszállott a páva 2012 tehetségkutató verseny alkalmával készültek. Csíkszeredai, moldvai falvak tanítói, támogatók, keresztyszülők, falugazdák működtek közre képeikkel, ahogy a hétköznapi és ünnepek pillanatait megélték a gyerekekkel.

A nyári hónapokra otthont kapott a kiállítás *Toroczka Katalin* gajdári falugazda szervezésében a Benczúr Ház impozáns, XIX századi épületében, lehetőséget kapva egy újabb keresztyszülő találkozóra és a program további népszerűsítésére. A képek megtekintése, minden bizonnyal a Csíkszeredai Bentlakás, majd a moldvai falvak gyermekeinek okozzák a legnagyobb örömet, vándorkiállítás keretében.

Viszontláthatják magukat hagyományörzés, tanulás, táborozás alkalmával. Remélhetőleg motiváló értéként tekintenek magukra, ahogyan mi is, akik keresztzüleik, segítők vagyunk abban, hogy megmaradjanak különleges kultúrájú, nyelvű magyaroknak.

Örömmel adtuk át kiállításunkat szeptemberben a *Svájci Magyarház Napra* Zürichbe, az ottani Magyarház Alapítvány kérésére.

BIRI ELVIRA

„Erdélyország az én hazám”

A verőcei Csattogó völgyben megrendezett hagyományos fesztivál 3. napja „Petrás Incze János születésétől a Moldvai Csángó Napig 200 éven át” címet kapta.

Ennek a napnak főszereplői a moldvai csángók voltak, de a *Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány* és a *Keresztyszülők a Moldvai Csángómagyarokért Egyesület* is képviseltette magát. A színes programok között szerepeltek *Mokány Róza*, *Pusztinai Annamária*, *Kiss Tampu Tatiana* népdalénekesek, valamint *Pásztor Endre* kobzos és *Kovács Krisztián* furulyás. „Hol vagytok magyarok” címmel *Petrás Mária* népdalénekes és egyben a világtalálkozó védnöke adott mű-

sort. Megemlékeztek a 200 éve született *Petrás Incze János* tudós papról, és fellépett *Siritő Néptáncgyűttes*, *Kis Csaba* furulyás, *Pásztor Endre* kobzos, *Walch Márton* dobos kíséretében.

A nagyszínpadon fellépők mellett a moldvai csángók iránt érdeklődők a konferencia sátorban, illetve az előadóteremben a különböző előadásokat hallgathattak, például *Beszán Lajos* atya filmvetítéssel egybekötött előadását, *Gondos Béla* riportját *Bogdán Tiborral*, *Lőrinc Cselesztin* főszerkesztő, *Takács Szabolcs* és *Halász Péter* munkatársak beszámolóját a Csángó Rádió működéséről, „Visszhang a Szeret mellől” címmel *Demse Márton* költő, és „Az elhagyott idő – 33 év a moldvai csángók között” – *Csoma Gergely* fotóművész, szobrász vetítéses előadását.

„A moldvai csángó-magyarok hiedelmei” – író-olvasó találkozóhoz vendége

Diósi Felícia a „Csángó vagyok” című könyv szerzője volt. *Halász Péter* csángó-kutató „A csángók kapcsolatai az erdélyi magyarsággal” címmel tartott előadást, de *Pozsony Ferenc* néprajzkutató, az MTA külső tagja, valamint *Pozsgai Péter* történész, a *Lükő Gábor* Alapítvány elnöke is részt vett a programban. Tárlat is nyílt *Lükő Gábor* életéről, munkásságáról.

A konferencia terem adott helyszínt a „Csángómagyar önazonosság” elnevezésű konferenciának, melynek az AMMOA, a KEMCSE, az RMPSZ és, az oktatási program koordinátora is meghívott vendége volt. Bemutattuk a szervezetek tevékenységét, buzdítottuk a hallgatókat, hogy váljanak ők is keresztyszülővé, hogy minél több moldvai csángó gyermek tanulhasson magyarul.

WAGNER NÓRA

Az igazi keresztszülő szívéen viseli keresztgyermek sorsát. Az igazi tanár pedig tanítványainak nevelését, tudásának gyarapítását. S ha ez a két ember, keresztszülő és tanár találkozik, akkor olyan véget nem érő beszélgetésekre kerülhet sor, amelyeknek tanúi lehettünk a legutóbbi keresztszülő-tanár találkozón.

Keresztszülő-tanár találkozó

Ez év februárjában a budapesti Németvölgyi Általános Iskola adott otthont az immár hagyományosnak nevezhető keresztszülő-tanár találkozónak. A moldvai oktatási program pedagógusait a keresztszülők és vendégek hada várta az iskola első emeleti halljában.

10 órakor a KEMCSE elnökének üdvözlő szavai után a *Németvölgyi Általános Iskola igazgatója Dohány András* röviden bemutatta az iskolát és elmondta, hogy örömmel adtak helyet a találkozónak és felajánlotta, a jövőben is szívesen fogadják a hasonló rendezvényeinket. Ezután *dr. Antal Gábor* a Moldvai Magyar Oktatási Alapítvány elnöke beszélt a keresztszülői támogatások pénzügyi alakulásáról, s biztosított mindenkit, hogy mind a magyar állam, mind a keresztszülők teljes erejükből az oktatási program támogatása mellett állnak.

Burus Siklódi Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnöke, egyben a moldvai oktatási program irányítója meghatott szavakkal üdvözölte a keresztszülőket, megköszönte a

támogatásukat, és beszámolt arról, hogy Moldvában az oktatás megnyugtatóan zajlik, a legtöbb un. „magyar ház” működéséről is sikerült az MCSMSZ-szel megegyezni. Végül *Márton Attila* az oktatási program moldvai koordinátora bemutatta az új tanárokat, akiket a keresztszülők nagy tapssal fogadtak.

Az RMPSZ képviselőit elkísérte *Anghel Năstase*, Bákó megyei kisebbségi tanfelügyelő, aki példaértékű, eredményes civil együttműködésnek nevezte a KEMCSE és az AMMOA munkáját.

Ezután következett a program leginkább várt része a személyes találkozás. A tanárok és a keresztszülők az oktatási helyszínenként kijelölt osztályokban órákon át beszélgettek egyenként és csoportosan is. Nem csak a gyerekek tanulásáról, viselkedéséről, az iskola helyzetéről esett szó, hanem már a nyári táborozás megbeszélésére is sor került. Igaz csomagküldésre ezúttal nem volt le-

hetőség, de a tanárok mindenki öröme sok levelet hoztak és vittek.

A programot nagyszerű közös ebéd követte, majd utána szabad ideje volt a tanároknak. Este a Csángó Bálon találkoztunk ismét, ahol a moldvai magyar oktatás mindennapjairól készült fotók kiállítása várta a vendégeket. Ez volt az első olyan alkalom, hogy az oktatási program széles nyilvánosság előtt is bemutatkozhatott. Reméljük, hogy lesz folytatása.

PÁKOZDI JUDIT
KEMCSE elnök

Terényben mindig történik valami

A terényi keresztszülők rendkívüli összefogásról tesznek tanúbizonyságot már évek óta. Mind a szervezésben mind az anyagiak, természetbenik előteremtésében kitesznek magukért. Pártfogoltjaik, a kosteleki gyerekek júliusban táboroztak Magyarországon, az első két napot Terényben, töltötték a többi Hajdúszoboszlón. A résztvevők összesen 37-en, 21 kisdíák és 16 ifjú-felnőtt, utóbbiak a *Szellő Néptáncgyűttes* tagjai voltak (beleértve *Ferencz András*t és *Vaszi Leventét*, a gyerekek kosteleki magyar tanárait is).

Ötödik alkalommal találkoztak október 19-én a kosteleki tanárok és keresztszülők Terényben. Az előző hasonló összejövetelek többnyire kétnaposak voltak, a második napon környékbeli kirándulásokat tettek a résztvevők. Ebben az évben a

korán beköszöntött hűvösebb napok miatt „csak” egynaposra szervezték a találkozót. Helyszíne az *Evangélikus Közösségi ház*, a tanárok szállása a *Johannita Táborhelyen* volt. *Ferencz András*, *Vaszi Levente* és a bahánai magyar tanár, *Melzer Médea* előző este érkeztek Terénybe.

A program projektoros, fényképes vetítéssel kezdődött, visszatekintettek a 2012/13-as tanévre és az új tanév legfontosabb oktatási eseményeit is megbeszélték. A kosteleki csikszeredai bentlakókról is kaptak felvilágosítást. Közben az óvodai konyhán *Dudásné Orsi* elkészítette az ebédet, utána kötetlenebb formában, beszélgetéssel zárult a találkozó. Házi süteményről a résztvevő keresztszülők gondoskodtak.

Közben az óvodai konyhán *Dudásné Orsi* elkészítette az ebédet, utána kötetlenebb formában, beszélgetéssel zárult a találkozó. Házi süteményről a résztvevő keresztszülők gondoskodtak.

VERMES MIKLÓS ÉS ZSUZSA
kosteleki falugazdák

A nyíregyházi Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola nyugdíjas tanára – dr. Kanyuk Jánosné, Marika –által vezetett „CSAK TISZTA FORRÁSBÓL” alapítvány ebben az évben megnyerte a Szerencsejáték Zrt. vezetőségét, hogy a leányfalusi üdülőjünkben tegyék lehetővé csángó gyerekek nyaralását

Leányfalutól Nyíregyházáig

Marika már több utat is vezetett Moldvában, és jó kapcsolatot ápol a lézpedi tanító bácsival. Magam magyarfalusi keresztszülő vagyok, és éppen egy nyíregyházi tábor szervezésén gondolkodtunk, amikor megszületett a leányfalusi nyaralás lehetősége. Ennek köszönhetően lézpedi és magyarfalusi gyerekek hat napon át Leányfalun nyaralhattak a *Fortuna Hotel*ban, én is elkísértem őket. A szeptember eleji táborozás rendkívül jól sikerült.

Ez a szálloda a „Gyermekbarát Hotel” címet viseli, s tényleg minden eszköze és felszerelése a gyerekek rendelkezésére állt. Korlátlanul élvezhették a fürdözést a két medencében a nap minden szakában, nem beszélve a szaunáról, a tenisz, ping-pong és csocsózás lehetőségéről.

Meglátogatott minket Leányfalu polgármestere és mesélt a hely irodalmi kötődéséről. Előző estén megtekintettük a *Móricz Zsigmond* Légy jó mindhalá-

lig című regényéből készült filmet, amit a legtöbb gyerek megkönyezett, de a tanároknak is nagy élményt jelentett. Sokat sétáltunk, és a Duna parton gyönyörködtünk a táj szépségében.

Pénteken elhagytuk Leányfalut, és Nyíregyházára utaztunk, hogy a várossal és az Apáczaisokkal is megismerkedhessenek a táborozók. Az *Apáczai Csere János Gyakorló Iskolában* meg-

rendezett csángó kiállítás megnyitója apropót adott egy kis műsorra is. A felépők, a két falu gyerekei, a nyíregyházi gyakorló iskolások és a helyi *Művészeti Szakközépiskola* Tánc tagozatosai egyaránt nagy sikert arattak. A városi TV is felvette műsorukat. Ekkor adták át a

lézpediek legnagyobb ajándékukat, – egy teljes lézpedi női viseletet – az iskola igazgatójának. Nyíregyházán éppen ekkor zajlott a VIDOR Fesztivál, így városnézéskor a csángó vendégek ebből is

kaptak egy kis ízelítőt.

A bőséges vacsora, az esti fagyaltozás, a két helyszínről kapott ajándékcsomagok (apróbb kabalafigurák, könyvek, helyi ismertetőik voltak benne) és úti elemzés birtokában éjjeli 11 órakor búcsúztunk egymástól bízva a viszontlátásban jövőre.

ALMÁSSY NÉ VALI
magyarfalusi keresztszülő

Csobánkán jártunk

Ebben az évben is meglátogattuk néhány keresztszülőtársal a Moldvából érkezett gyerekeket a csobánkai Cserkészparkban. Ebbe a táborba minden évben sok száz nehéz sorsú gyermek érkezik a határon túli magyar területekről, Erdélyből, Kárpátaljáról, a Felvidékről, a Vajdaságból és itthonról is.

Ezen a nyáron több mint hatvan csángó gyerek élvezhette a *Szűcs Balázs*, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem papja által immár hetedszerre, pályázati pénzből

és rengeteg adományból megszervezett tábor. Több mint ötszáz táborozót 150 önkéntes fiatal egyetemista segíti.

Július első hetében, változatos volt a program: dunai hajókirándulás, strandolás a mogyoródi Aquaparkban, városnézés és persze sok játék, vetélkedők és esti tábor tüzek, közös ének és tánc. A különböző határon túli területekről érkező gyerekek esténként a tábor nagyszínpadán bemutatkozó előadást tartottak, hogy meg-

ismerjék egymás kultúráját, hagyományait, dalait, táncait. Mi a csángó diákok bemutatkozó előadását láthattuk, hallhattuk, amit *Szász Csilla* tanító néni állított össze és a gyerekek nagy sikerrel adták elő. Az előadás után készült fotón az elégedettség és megkönnyebbülés öröme is leolvasható az arcokról.

TOROCZKAY KATALIN
gajdári falugazda

Hetedik alkalommal szervezett nyaralást a Gödöllői Értékvédő Közhasznú Egyesület és több gödöllői támogató július 3-12 között azoknak gyermekeknek, akik a lézpedi magyar oktatásban kiemelkedő eredményeket értek el, vagy valamelyik hagyományörző versenyen dobogós helyezettek lettek.

Gödöllő Lelle

A lézpedi gyermekek 22 fős csapatában a legkisebb *Sándor Cecília*, nyolc éves kislány volt, a legnagyobbak most végeztek el a nyolcadik osztályt. Az apró gyermekek a tanító bácsi autójával utaztak, a hátsó ülésen szépen ágyat vetettünk nekik, így hamarosan az indulás után már egyenletes szuszogásuk jelezte, az igazak álmát alusszák, lehet, hogy már a Balatonban pancsikolnak. A nagyobbak pedig autóbusszal utaztak.

A gyermekeket gödöllői, váci, Zsófia ligeti és bagi családok fogadták be, mint sajátjukat, sokan már az előző évekből várták vissza őket. Kerepesen a gyermekek fogorvosnál voltak, hogy évente ezen egy alkalommal legalább szakszerű fogorvosi ellátásban részesüljenek, este a Damjanich János általános iskolában tartották táncórákat. Elhozták magukkal *Ankucát* is, aki egész évben a testvériskolájukban marad.

Budapestre is elvitték a lézpedi gyermekeket, átsétáltak a Lánchídon, fölmentek a Várba, elénekelték a „Boldogasszony anyánk”-at a Mátyás templomban és megcsodálták a Sándor palota őrsvégváltását is. Hétfőn reggel indult a vonat Balatonlellére, hol a gödöllői önkormányzat *Kalória* gyermeküdülő-

jében már vártak bennünket, Balatonboglárra is ellátogattunk, ahol a Gömbkilátó mellett most már kalandpark is működik a gyermekek nagy öröme. A legnagyobb élményt azonban a féktelenül száguldó bob-pálya adta. A *Napsugár* élménystrand sem maradhatott ki a programok közül, a jutalomtábor csúcspontját ebben az évben is a Vidámpark jelentette, ennek meglátogatása nélkül nem lehet tábort zárni. Villanyoltásig próbálgatták a különböző körhintákat, hullámvasutakat, kisautókat a gyermekek és hazafele úsztak a boldogságban, hisz nem voltak korlátozva négy órán keresztül abban, hogy hová is ülhetnek fel.

Köszönjük szépen *Büttner Saroltának*, a gyermekek *Saci* néni-jének, *Szűcs Józsefné Zsóka* igazgatónőnek, a gödöllői önkormányzatnak, a befogadó családoknak (*Kolta Dóra* és *Farkas Tibor* valamint a farkasfiak, *Varjú Attila* és családja, *Méder Ákosné Ünige* és családja, *Horváth Márta* és férje, *Gál Éva* és családja, *Vass Éva* és családja, *Manninger Magdi* és családja, *dr. Szabó Melánia*, *dr. Bea János* és felesége, *Borsányi Iván* és családja), a *Pillangó Alapítványnak*, *Tasnádi Attilának* és mindazoknak, akik lehetővé tették, hogy az arra érdemes lézpedi gyermekek feledhetetlen élményekkel térjenek haza kicsiny csángó falujukba

Ha valaki megkérdezi, miért is csinálják ezt, miért is vágnak bele abba, hogy a gyermekek útlevelétől, a közjegyzői nyilatkozatokon keresztül, az útiköltség, étkezés és szállás költségei mellett még a különböző programokat is megszervezzék, a támogatókat összefogják, akkor azoknak eláruljuk a titkot: a legnagyobb öröm, örömet szerezni. Köszönjük szépen, Isten fizesse!

MÁRTON ATTILA

Seholszigeten történt

A nőtinci Seholsziget Élményparkban szeptember 7-én került sor a csángó gyermekek látogatására, és a nekik szervezett jótékonysági koncertre. A gyermekek Leányfalun nyaraltak, és ezen a napon a keresztszülőkkel együtt jöttek el hozzánk. Vendégül láttuk őket, megebédelték, majd a park látogatóinak egy kis műsorral kedveskedtek. A jótékonysági koncerten a népszerű énekesek *Tóth Gabi* és *Tóth Vera* is felléptek. Ezen a napon gyermekek és az élménypark vendégei egyaránt kitűnően szórakoztak.

MARKÓ JUDIT Seholsziget Élménypark

Több év elteltével, ismét nyaralhattak diószéni csángó gyermekek Magyarországon a XII. kerületi Önkormányzat szántódi táborában, július 10 és 16 között.

Diószéniek Szántódon

Izgatottan és lelkesedéssel készültek a gyerekek az utazást megelőző héten. Csángó táncokat és énekeket gyakoroltak, hogy műsort adhassanak majd a táborozó gyermekeseknek. A hosszú, fárasztó és olykor sírásba torkolló, nehéz éjszakai utazást átvészeltük, és a Balaton látványa minden gyermeket, pillanatok alatt örömmel és lelkesedéssel töltött el. Így indult az első nap, mely estig tartó fürdéssel zárult.

Az egy hétig tartó táborozás ideje alatt barátságok alakultak a *Németvölgyi Általános Iskola* diákjai és a csángó gyermekek között. Együtt nevettek a vándorszínészek előadásán, ping-pong bajnokságokat tartottak, este tánczást és bulit szerveztek, és közös kirándulá-

son vettek részt a veszprémi állatkertbe. Guzsalyas néven egy kis műsort is előadtak. Egy kis modern táncsal is készültek köszönetképpen a táborba ellátogató keresztszülőknek, amiért egész évben ajándékokkal és szép szavakkal halmozták el őket

A Szántódon táborozó 90 fős gyermekesereg egy közösséggé formálódott. Vetélkedőkön ismerkedtek a budapesti gyermekek a csángó szavak jelentéseivel, közben a diószéni gyermekek sikerélménnyel és plusz pontokkal gazdagították vegyesen összeállított csapataikat. Megismerték és megszerették, majd búcsú könnyekkel köszöntek el egymástól

a gyermekek, a tanárok, a keresztszülők és a szakácsok. Szép és felejthetetlen élménnyel gazdagodott mind a 19 csángó gyermek. Mindenki nagyon jól érezte magát. A hazaút közös énekléssel indultunk, majd fáradt és alvó gyermekekkel értünk Diószénbe.

Köszönettel tartozunk: Budapest *XII. Kerületi Önkormányzatának*, a szántódi tábor ingyenes használatért; a *Németvölgyi Általános Iskola* igazgatójának és tanári közösségének az együttműködésért és a diószéni gyermekek iránt tanúsított figyelmességükért; *dr. Keskeny Ernő* nagykövet úrnak az útlevelek elkészítésében nyújtott anyagi támogatásért; *dr. Lezsák Sándor* úrnak a Magyar Országgyűlés alelnökének és a diószéni keresztszülőknek az útlevelek elkészítésében nyújtott anyagi támogatásért; A *Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány*nak és a *Keresztszülők és a Moldvai Csángómagyarokért Egyesület*nek a tábor támogatásért.

Végül, de nem utolsó sorban *Willemse Jolanda* diószéni keresztszülős falugazdának a szervezésért, táborozás egész ideje alatti fáradozásáért és a gyermekek iránt tanúsított, figyelmességért, szeretetért.

BOROS REZSŐ diószéni tanár

Békésszentandrásai tudósítás

Idén a tizenharmadik alkalommal nyaraltak Külsőrekecsinből érkező csángó magyar fiatalok Békésszentandrásra. Mi szervezők úgy érezzük, hogy az elmúlt tizenegy néhány évben tartott táboraink hozzájárultak ahhoz, hogy a csángó település lakói a legutóbbi népszámláláson többen vallották magukat magyar nemzetiségűnek, mint a tíz évvel ezelőtt.

Az idei tábor júliusban tizenkét napos volt. A gyermekek különböző magyar nyelvű énekeket tanultak, megismerték a magyar történelem egy-egy részét. A történelem órán segítségünkre volt az egyik oktató, aki az előadó tanárok egyes szavait archaikusra fordította, mert Kazinczy féle nyelvújítás kimaradt a csángóknál. A tanultakat később vissza is kérdeztük

A fiatalok egy része elsajátította a magyar citera kezelését egy szentendrei vendég tanár segítségével. A táborban kézműves foglalkozásokat is szerveztünk gipszfigurák festése, agyagozás kézzel, szobrászat, irattárca, pénztárca, gyöngy karkötők, fa tolltartók, többfunkciós fa szerkezet készítése volt programon meglepően jónak bizonyult a kis csángók kez ügyessége.

A könyvtárban internetezhettek, és megnézhettek egy

fotó kiállítást. Ellátogattak a helyi híres perzsa és torontáli szőnyeggyárba.

Mezőtúron felkeresték a híres fazekas múzeumot és egy honfoglalás korabeli tábor is megnéztek. Itt és a csabacsüdi vendégszerelésen nagy sikert arattak a hagyományos csángó táncokkal és énekekkel. A helyi katolikus misén a hallgatóság örömeire itt tanult magyar egyházi énekeket adtak elő.

Szabadidejüket a vízi sport, kenuzás, és fürdőzés töltötte ki. Az esték tánczázakkal vagy magyar családok látogatásával teltek.

PAPP DEZSŐ
békésszentandrásai szervező

Órangyalok Kalotaszentkirályon

Három falu: Diószén, Buda és Pokolpatak összefogásával negyvenhat kisgyerek nyaralhatott ebben a kedves kalotaszegi helységben

Izgatottan vártuk az augusztus végét, remélve hogy a hosszú nyári forróságból még nekünk is marad egy kicsi. Busszal indultunk, közben megálltunk a Gyilkos tónál, a Rákóczi várnál, s amikor megérkeztünk *Jolanda* néni, *Ton* bácsi és *Jambó*, a gyerekek kedvenc kiskutyája már ott várt bennünket.

Másnap csoportokra osztottak bennünket s minden csapatnak volt egy felnőtt vezetője és egy csapatkapitánya. *István* bácsi minden este tartott furulya órákat *Viktori* néni pedig a táncórákat vezette. A csapatoknak induló dalt kellett írni és zászlót varrni, ami a fiúknak komoly problémát okozott. Az órangyal játék nagyon izgalmasnak ígérkezett, kihúztunk egy nevet a tábor elején, s annak titokban egész héten apró ajándékokat készítettünk, anélkül hogy tudta volna, hogy kitől kapta. Reggelente ment ám a találgatás, de csak a végén tudtuk meg, ki is volt a mi órangyalunk. Sütöttünk kürtöskalácsot a faluban, amit aztán rögtön el is fogyasztottunk. Volt számháború, kötélhúzás, kézműves foglalkozás, foci és kigyófutás. Szellemi vetélkedők, amit *Jolanda* néni talált ki. Sok nehéz szó volt benne, de szerintem most már mindenki tudja, mit jelent a bajnok szó. Busszal voltunk Kolozsváron a templomban, az arborétumban csudi szép virágok voltak ott. *Ton* bácsi elvitt bennünket egy szép étterembe, ahol pizzát ettünk, s egyszer végre

Rezső tanító bácsi megengedte, hogy kólát rendeljünk.

Elmentünk a Tordai sóbányába, ahol egy üveg liften kellett lemenni, s sokan féltek, de utána lehetett mini golfozni, billiár-

dozni és még csónakázni is. Most sem értjük, hogy ez hogy lehetett mind a föld alatt.

Utolsó este megnéztük a kalotaszegi táncokat, s voltak meglepetés vendégek is. *Miskolczi Endre* bácsi hozta őket Szentendréről a Református gimnáziumból. Hoztak nekünk szép ajándékokat s csángó énekekkel köszöntük meg nekik.

Jött az eredményhirdetés a tábor végén. Hát persze, hogy *Jolanda* néni csapata nyert, ott voltak a nagyok, de a tisztaság versenyt a kisfiúk nyerték meg. Járt plusz pont a furulya tanuláért, ki tudta jobban az énekeket, s kinek volt a legszebb zászlója. Azért senki nem volt szomorú, mert mindenki kapott ajándékot, még a felnőttek is.

Megköszöntük *Jolanda*, *Carol* és *Viktori* néninek, *Ton*, *Rezső*, *Endre* és *István* bácsinak a tábor szervezést. Külön köszönet jár azoknak, akik a pénzt megteremtették rá *Felföldi Elek* bácsinak, *Ton* bácsinak és *Jolanda* néninek. Nem szabad kifelejteni *Adamikné Kovács Kati* nénit, aki a pályázatokat írta, és *Miskolczi Endre* bácsit, aki segített a szervezésben. Szomorú volt a búcsúzás reméljük, hogy jövőre is táborozhatunk, de ismerve *Jolanda* nénit ez szinte teljesen biztos.

Nagyon jól éreztük magunkat.

A DIÓSZÉNI, BUDAI ÉS A POKOLPATAKI
TÁBOROZÓ GYEREKEK

Egy hét Rákosszentmihályon

A Kovász Egyesület csángó gyerekek számára 10. alkalommal rendezett nyári tábora soha nem látott összefogással jött létre.

Minden évben Moldvából jutalomból jönnek a magyar nyelvet tanuló gyermekek hozzánk. Mondják, szeretnek nálunk „ülni”, mivel megtapasztalják törődésünket, szeretetünket. A nagyszerűen sikerült nyaralás nem a szervező érdeme, sokkal inkább a számos támogató, befogadó szülő, köztük sok keresztszülő együttes eredménye is. Eddig mindig sikerült minden gyerek számára befogadó családokat találni. Köztük keresztszülők is voltak, akik pár napra otthont adtak a gyerekeknek.

Idén is részt vettek a gyerekek velünk együtt az augusztus 20-i

Szent Jobb-körmeneten. Csángó estünkön pedig megemlékeztünk népük egyik vértanújáról *dr.*

*Benedek Márton*ról, aki előbb orvosuk, majd papjuk lett. Az est befejezésekor örömmel tapasztaltuk, hogy kérésünkre

a vendég gyerekek milyen szépen megtanulták énekelni a magyar himnuszt.

A nyári árvízi védekezés során országosan megtapasztalhattuk azt, milyen jó együtt tenni a jót! Kicsiben

éltük át ezt az örömet, mikor a csángó gyermekek könnyes szemmel köszönték meg a búcsúzás pillanatában a gondoskodást. Programunkban a jó cél és a segítők anyagi támogatása talált egymásra. *Kövér László* házelnök, *Szathmáry Kristóf* államtitkár, és számos jóakarató ember figyelme és segítsége kísért minket az együtt töltött hét során.

PETROVICS SÁNDOR

Csángó, székely és magyar gyerekek együtt

Berekfürdőn a Megbékélés Házában idén augusztusban nem csak csángó tanulók táborozhattak, hanem Székelyföldről, Lövéteről is érkezett nebulók is.

Somoska, Klézse, Buda, Pokolpatak és Lövéte falvakból láttunk vendégül 40 gyermeket és pedagógusaikat, *Benke Paulinát* Somoskáról, *Botezatu Viktorit* Budáról, és *Egyed Tündét* Lövéteről. 13 berekfürdői kis gyermek *Cseke Réka* tanító néni vezetésével is rendszeresen részt vett a tábori foglalkozásainkon napközis jelleggel. Összesen tehát 53 gyermekkel, 4 pedagógussal és *Makkainé Ilonával*, szervezőtársunkkal együtt indultunk neki az egy hetes táborozásnak immáron harmadik alkalommal

Vasárnap hagyományosan szerepeltek a gyermekek a református istentiszteleten, *Csoma Judit* tiszteletes asszony lehetőséget adott éneklésre, versmondásra. *Gulyás Zsolt* katolikus plébános úrhoz is kedves ismerősként mentek már el a gyermekek. A katolikus mise végén néhány nagyon szép imádságos énekkel és augusztus 20-át köszöntő dallal kápráztatták el a gyülekezetet.

Zsolt atya meghívta a csoport egy részét, hogy augusztus 20-án a karcagi templomban vegyen részt az ünnepi misén és a körmeneten.

Berekfürdő polgármesterének, *dr. Hajdú Lajosnak* és a fürdő igazgatójának, *Torkos Györgynek* a jóvoltából a strand színpadán a gyermekek műsorral bemutatkozhattak és ingyenesen látogatták a strandot.

Idén ének és táncbort szerveztünk. Nagyon szívesen tanulták a gyerekek egymás szép népdalait *Viktoritól* és *Tündétől*. *Paulina*, *Nagy Csaba* tiszafüredi néptáncos, valamint a lövétei tanító néni, segítségével minden este magyarországi és moldvai néptáncokat tanulhattak. Rengeteget kézműveskedtek, a művekből a tábor végén kis kiállítást is rendeztünk.

Molnár János a Megbékélés Háza igazgatója biciklitúrára vitte el a csapatot. Este a strandon a Neoton együttes koncertjén együtt énekeltük az örökzöld slágereket. Augusztus 20-án délután *Székely László* a berekfürdői Általános Iskola igazgatója tartott nekünk vetítéssel egybekötött, rendhagyó történelem órát. A berek-

fürdői városnéző vonattal meglátogattuk *Bene Sándort* és csoportját a Karcag melletti Kecskeri pusztán. Megnéztük a juhnyáját, megtanultuk szakszerűen felnyergelni a lovakat. Ízelítőt kaptunk a kelevézdobás, lovaglás, íjászkodás rejtelmeiből, a fiúk a lovas birkózásból és a honfoglalás kori lovas harcokból.

Idén is nagyon sokan segítettek anyagi, játékokkal, gyümölcs felajánlással, abban, hogy a tábor létrejöhesse. MINDENKINEK nagyon szépen megköszönjük a segítséget. Sokan meglátogattak bennünket, örömmel üdvözlöttük a keresztszülőket is. Szomorkodva, de örömmel indítottuk vissza a kis csapatot Erdélybe és Moldvába, mert láttuk naptól lebarant arcukat, csillogó szemüket és az örömet, hogy jól érezték magukat nálunk.

MAKKAI ATTILÁNÉ, ILONA,
ERŐS ILDIKÓ, FELFÖLDI ELEK
szervezők

Amit a csomagküldésről tudni kell!

Immár negyedik éve gyűjtjük a keresztszülőknek szánt csomagokat az APC Smart Kft. budapesti telephelyén. A Kft. vezetőjének, *Nyárádi Istvánnak* köszönhetően a Kft. munkatársai lelkesen és precíz munkával fogadják a csomagokat, melyeket nyilvántartásba vesznek, majd lehetőségük szerint, általában heti rendszerességgel kiszállítanak Romániába (Kolozsváron keresztül Gyergyószentmiklósról). Előfordul, hogy Kolozsváron több hetet pihennek a csomagok, de sajnos nem tudunk gyorsítani a folyamatot, így is nagyon hálásak vagyunk az APC Smart Kft.-nek a segítségért. *Márton Attila* vagy egy-egy kollégája veszi fel Gyergyószentmiklóson a csomagokat, majd az ő segítségével érnek célba kb. 1000 km utazás után az adott faluba.

Csomagleadási hely: APC SMART ELECTRONIC Kft.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig, 9–16 óráig

Cím: Budapest XIII. Kis Gömb utca 25-27. (Szent László utca sarok, bejárat az udvar felől, ahová autóval is kényelmesen be lehet állni).

Kapcsolat: telefon: +36 1 339 5730 | fax: : +36 1 999 3260
e-mail: smart@apcsmart.hu

A csomagokon fel kell tüntetni a feladót, címzettként a keresztszülő nevét, moldvai faluját, a tanár nevét is!

Címetlen csomagok küldésére nincs mód.

A tanárok listája a 8. oldalon olvasható.

Magyarház Napok Svájcban

A svájci *Helvetia Hungaria Társaság* 2005-ben járt először Moldvában, felkeresték az akkor működő csángó oktatási program 22 oktatási helyszínét, hogy lássák, hol lenne nagyobb szükség egy Gyermek Házára, ami biztosítaná a magyar oktatást, a közösségszervezés otthonát, fészket. 2007-ben már állt a külsőrekecsini Gyermek Háza.

A Svájci Magyarház Alapítvány idén meghívta a Moldvai Csángómagyar Oktatási Programot, hogy a 6. Magyarház Napon sorra kerülő rendezvényeken képviseljék a moldvai csángókat.

Egy kis csapat indult Lészpedről: Balázs Damián, Bárdás Damián, Farkas Anikó és Kerekes Andrea, tömör ízelítőt csomagolva magának a moldvai magyarok kulturális értékeiből.

Volt a tarsolyukban népmese, helyi gyűjtésű tréfás történet, helyi népdal, szerelmes dal és tréfás dal, de a csángó himnuszt sem hagyták otthon. Előadásuk után táncokat mutattak be, majd táncházat tartottak, de még népi gyermekjátékot is tanítottak a zürichi magyar gyermekeknek. A táncok zenei aláfestését a klézsei László István (furulya vagy sültű, tilinka és doromb) és a gajdári tanító bácsi, Tókos Norbert (hegedű) adták. Márton Attila

tanár úr pedig előadást tartott a moldvai magyarokról, az archaikus magyar nyelv átörökítéséről Moldvában.

Társasjátékot kaptak iskolák és családok

A moldvai magyarok értékeit bemutató Naputánjáró társasjáték elérte célját, játékos formában megismertetni a gyerekekkel a csángó világot.

A társasjáték dr. Iancu Laura néprajzkutató tudományos közreműködésével és Albert Zoltán Máté történész-hallgató ötletére és kivitelezésében, sok segítővel készült el 500 példányban. Igazi szeretet-játék lett, mert a szerzők lemondtak a honoráriumról. A társasjáték sok helyre eljutott itthon és Moldvában, de Amerikába, Finnországba és más vidékekre is került, hogy elvigye a világ legárvább magyarjainak hírét, a nagyvilágba.

Mit is jelent a NAPUTÁNJÁRÓ szó? Egy moldvai faluban, Somoskában így mondják a NAPRAFORGÓt. Ezt a szimbolikus, játékos szót választották a szerzők is a társasjáték nevének. A keresztszülők 2011 májusában a közgyűlésünk után ismerhették meg a játék prototípusát, amely Egyesületünk vallási és hagyományörzési munkacsoportjának aktív közreműködésével készült, aztán karácsonyra már meg is jelent.

Két év alatt valamennyi példány elfogyott, hála az adományozóknak és kü-

lönösen az AMMOÁ-nak, mert minden egyes moldvai oktatási helyszínre 2-2 játékot küldött, valamint Kövér László házelnök úrnak, akinek köszönhetően a KEMCSE egy sikeres pályázat kapcsán 50 játékot adhatott magyar iskoláknak: budapesti és olyan vidéki általános iskoláknak, ahova az aktív keresztszülők a legjobbnak látták, ahol a gyerekek és a napközi-foglalkozások során leginkább használhatják. Minden iskolába szemé-

lyesen vittük el, és az igazgatókkal, képviselőkkel elbeszélgetve adtuk át. Reméljük, hogy a jövőben a moldvai és a hazai iskolák között szorosabb kapcsolat alakulhat ki majd ennek kapcsán is.

Ígéretünkhöz híven, a szerzők és segítők kérésére a bevételből a Magyarországon tanuló moldvai diákok kapnak pénzjutalmat, tanulásuk ösztönzésére most karácsonykor.

Köszönet a szerzőknek, segítőknek, minden vásárlónak és adományozónak közreműködőnek! Mindenkinek, aki ebben a nagyszerű célkitűzésben részt vett, akivel együtt egy parányi jót tehattünk a moldvai magyarokért. Ezzel a „csángós” köszönéssel teszem ezt: ISTEN FIZESSE!

ALBERTNÉ RÉVAY RITA

Gábor Felicia: Vacsora

Részlet a szerző Csángó vagyok című könyvéből

Lopva figyeltem a szomszéd dobozát. Volt benne sült hús. Zsírja is ott csillogott. A szobát betérítette az illata. Nem mertem kérni. Hátha megkínálnak. Egy könyvet fogtam a kezembe. Igyekeztem olvasni. De nem haladtam egy sorral sem. A gyomrom egyre inkább korgott. Mondtam magamban nem is vagyok éhes, hisz két órája ettem már. Valamit. Két szelet kenyeret. Meg jó sok hársfateát. Az volt otthonról. Az erdőn szedtük nyáron. Cukrom már nem volt hozzá. De finom volt úgy is. Az erdő illata megédesítette. Gondoltam meg volt a vacsorám. Készültem az esti dolgaimmal. De megérkezett a vonatról a szobatársnőm. És az ágyán megterített. Az otthonról hozott enivalóval. A hús illata az egész testemet felébresztette. Egy ideig csak lestem. Aztán bebújtam a paplan alá. Néha-néha kidugtam az orrom egy kis illatért. Talán még azt is lopásnak éreztem. Nem tudtam egyhelyben maradni. Mardosott a kíváncsi, az éhség és a hiány. Felültem. Kimentem a folyosóra. Késő volt. Sokan már aludtak. Bárcsak elaludtam volna én is. Az otthoni iskolaigazgató kacaja jutott eszembe. Amikor mentünk kikérni az elbocsátó dokumentumokat. Azt hiszi anyuka, hogy ott a kutyák perecekkel sétálnak a farkukon? És nagyot nevetett. Meglátja, hogy visszasírja magát a gyereke. Majd jöhet sírva, könyörögve, hogy vegyem vissza a gyerekét. Bonyolódta e mondatok a fejemben. Anyám riadt feszített arca. Az igazgató lenéző szeme. A sertéshús zsírba ragadt darabkái halványodni kezdtek. Nem megyek haza. Dacoltam magammal. Nem vagyok éhes. Ettem. És tényleg, magammal megvitatott mondatok után már nem is kellett az a hús. Legalábbis már nem annyira. Visszamentem a szobába. Az illat még ott volt. A lány már befejezte. Épp csomagolni kezdte a megterített ideiglenes ágyasztalát. Rám nézett és megkérdezte. Felicia, kérsz egy kis húst? Anyukám csomagolta. Határozottan mondtam, nem, köszönöm, már vacsoráztam.

És éhesen, elégedetten a válaszadással, mintha csak az igazgatónak mondtam volna, szomorúan és talán még könnyes szemmel is, bebújtam ágyamba, és az otthonomra gondoltam. A sok testvéremre. Akikkel nap, mint nap ültünk az asztal körül. És a nagy serpenyőből szedtük a sült kolbászt, tojással. És jó nagy forró puliszka darabot adott anyám hozzá. Egyél mámám málét es nácsak hurkát. Nyeltem jó nagyot, és álmodtam tovább az esti vacsorát.

Bárcsak otthon álmodnám tovább.

Számítógép előtt olvasom az otthoni híreket. Kalagorban és sok más faluban, sok gyermek járhat a magyar iskolákba. Sokan tanulnak. Mert vannak tanítók, kik vállalják a nehéz körülményeket. És mert vannak lelkes keresztszülők. Kik segítenek. Pénzzel, munkával, bátorítással. Ők nem álltak a pap jobb oldalán a templomban. De tudják azt. El kell a segítség. Hogy helyben tanulhassanak a gyerekek az anyanyelvükön. Hogy megtudhassák, jobb helyen nem is lehetnek. Hogy este a vacsoránál ott lehetnek az asztaluk körül. Hogy édesanyjukkal, édesapjukkal együtt köszönik meg az Istennek a napot. És lefekvéskor elégedetten lengi be a lelküket a megnyugvás. Hogy otthon vannak.

Hátradőlök. Nyelek egy nagyot a cukrozatlan hársfateámból, amit már így szerettem meg.

Érzem, hogy köszönettel tartozom. Az ő nevükben. Akik otthon vacsoráznak.

Köszönöm Kedves Keresztszülők.

Hogy lehet otthon magyar iskolánk.

A dumbravéni templomért

Berzsán Magdolna dumbravéni születésű, békésszentandrás asszony a keresztszülők és a jóakarátú emberek segítségét kéri. A külsőrekecsini nagy árvíz után a faluból kiköltözők a dumbravéniakkal közösen építették fel a templomukat, és most a berendezésre és a padokra gyűjtenek. A KEMCSE számlájára lehet támogatást küldeni, erről továbbítjuk nekik.

A számlaszám mellett kérjük, tüntessék fel :

A dumbravéni templomért 12011256-00160103-00100008

NAPUTÁNJÁRÓ az AMMOA és a KEMCSE időszakos kiadványa • VII. évfolyam, 2013. december
Kiadja: A Moldvai Magyar Oktatási Alapítvány, 1126 Budapest Böszörményi út 20-22., ammoa@csango.eu
Felelős kiadó: dr. Antal Gábor • Felelős szerkesztő: Pákozdi Judit
Tervezés : 11-es Grafikai Stúdió • Nyomás: Pannónia Nyomda Kft., Budapest

Nyisztor Ilona Európai polgári díjat kapott

Nyisztor Ilona kitüntetésével üzenetértékű elismerésben részesült a moldvai csángó közösség, amikor 2013. október 16-án, Brüsszelben, negyvenhárom díjazottal egyetemben átvehette az Európai polgári díjat. A pusztinai csángó népdalénekest Tőkés László erdélyi EP-képviselő javasolta a díjra.

A 2008-ban alapított Európai polgári díjat azon európai polgároknak ítélik oda, akik hozzájárulnak a polgárok és a tagállamok közötti megértés, a szorosabb integráció előmozdításához. „Nem az európai parlamenti képviselők, hanem a polgárok az európai integrációnak igazi hősei, akik időt és energiát áldozva, közösségükben, családjukban népszerűsítik az európai eszmét” – mondta bevezető beszédében *Martin Schulz*, az Európai Parlament elnöke.

A *Jehudi Menuhin*-teremben tartott ünnepségen a csángó népdalénekes és népdalgyűjtő a *Boldogasszony anyánk* című, a

katolikus magyarság néphimnuszának tekintett ének csángó változatát adta elő. „Ez volt az első szentes ének, amelyet az apómtól tanultam kicsi gyermekkoromban. '90 után, mikor kimehettünk Magyarországra, a mise után hallottam, ahogyan éneklük. Akkor tudtam meg, hogy ez a magyarok himnusza is. Úgy éreztem, erre az eseményre ilyen éneket kell elénekelni” – magyarázta választását a díjazott a jelen lévő erdélyi újságíróknak.

Európai polgári díjban részesült ugyanakkor az idén százéves *Boris Pahor* olaszországi szlovén író, aki mind a fasiszta, mind a kommunista diktatúra alatt üldöztetést szenvedett. Tapasztalatai alapján írta meg *Nekropolisz* című regényét. A nemzeti kisebbségi jogok, az etnikai identitás megőrzése mellett mindig is állást foglaltó író munkásságát szerdán Brüsszelben *Martin Schulz*, az Európai Parlament elnöke méltatta.

Romániából *Ioana Avădani*, a Független Újságírársért Központ ügyvezető igazgatója és *Valeriu Nicolae* roma aktivista, Magyarországról *Farkas Gábor*, a kecskeméti Európa Jövője Egyesület elnöke, továbbá a *Raoul Wallenberg Egyesület* részesült elismerésben.

(Tőkés László EP-képviselő sajtóirodája)

Mondák Moldvából

A készülő Csángó legendáriumból két moldvai csángó-magyar mondát idézünk. Összegyűjtötte *Iancu Laura*, illusztrálta *Csurgai-Horváth Dorottya*.

A világ teremtése

Hát azt tudjuk, hogy a Jóisten az ördögvel együtt teremtették a földet. Mint egyszer tárgyalgattak, elgondolták, hogy földet kéne teremtsenek, s embert is rivája. Hát ekkor lebukott az ördög a vízbe és hozott fel egy marok sarat, de azt mondta a Jóisten, hogy az keves. Még lebukott egyszer, még hozott fel, az is kevés vót. Hát még harmadszor, mikor lebukott, akkor többet hozott már, azt mondja a Jóisten: – Ez elég lesz.

Azt vették ketten, esszegyúrták, esszetömötték, esszetömték jól, ellaposították. Mikor ellaposították, vízre tették, nőtt, nőtt, nőtt, s akkor lett a föld belőle.

Hát most már üres vót a föld. Akkor már csináljanak embert. Akkor mosni fogták kezeiket, kikaparták a körmeik alól a sarat, az ördög is, meg az Isten is. Csinált az ördög is egy embert, meg a Jóisten is egyet. Belélelt a Jóisten a sárba, az ördög is belélelt az övébe. És az egyikből lett az ember, a másiból az asszony, és a földre engedték, és azok élnek ma is.

(Klészse. Forrás: Bosnyák Sándor: A csángó magyarok apokrif bibliája)

Mátyás király a kávéházban

Mátyás király elment a kávéházba, de rongyos ruhába vót. Akkor leült egy székbe, várta, hogy adjanak neki es valamit, de mindig tovább lökték, kútték egyik sarokból a másikba, hogy hát rongyos ruhába vót. Hát nem akarták rendesen kiszolgálni.

Hát nincs mit csináljon, már látta, elment, s vett egy szép öltöny ruhát, kiötözött díszesen, királyosan. Bement, hát akkor majdnem eszeverekedtek a pincérek, hogy hát őt szolgálják ki. Hát akkor ő főzetett egy nagy üst kávé, s akkor a ruháit betette abba a kávéba azért, hogy:

– Igyál kávé ruha, mert téged tisztelnek, s nem az embert!

(Máris György, Pokolpatak. Forrás: Bosnyák Sándor: Örökség)

Legyen Ön is keresztapa, keresztanya!

A moldvai csángók falvaiban még ma is elképzelhetetlen, hogy két ember szó nélkül menjen el egymás mellett. Ha többet nem is, két mondatot biztosan váltanak egymással a találkozók, megtudakolva, ki merre, mi járatban indult, vagy honnan érkezett haza. A legudvariasabb megszólítás, ha „keresztanyának”, vagy „keresztapának” nevezik beszélgetőtársunkat, függetlenül attól, van-e köztünk bármiféle rokoni kapcsolat, vagy egyáltalán ismerik-e egymást.

Ezekben a közösségekben még jelen van az egymásra figyelés, az együvé tartozás érzése. Figyeljünk mi is erre a kis népcsoportra, érezzék, hogy nincsenek egyedül, ők is a magyarsághoz tartoznak! Adjuk meg a lehetőséget a csángó gyermekeknek, hogy magyarul tanulhassanak, hogy megismerhessék a magyarság értékeit szerte a Kárpát medencében!

Ehhez Önöknek nem kell semmi mást tenniük, mint elvállalni egy moldvai csángó magyar kisgyermek jelképes keresztszülőségét.

Legyen Ön is Keresztapa, Keresztanya! Váljon családtagjává a moldvai csángómagyar közösségünknek!

Ha szeretne keresztszülő lenni, jelentkezzen elérhetőségeinken:

+36-30-960-5919 • info@keresztzszulok.hu • www.keresztzszulok.hu
+36-20-564-7055 • ammoa@csango.eu • www.csango.eu

1 % a csángó oktatás javára

Nyolc éve alakult meg *A Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány*, amely azóta jelentős összegekkel támogatta a moldvai csángók magyar anyanyelvi oktatását. Az alapítvány főként magánszemélyek és vállalkozók befizetéseiből a moldvai magyar oktatás költségeinek közel felét fedezi.

A keresztzszülők és vállalkozók befizetése mellett 2008-tól lehetségessé vált, hogy *A Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány* is fogadhassa az alapítványoknak felajánlható személyi adó 1%-át.

A Keresztzszülők a Moldvai Csángómagyarokért Egyesülettel közösen gyűjtik az adományokat, mert hisznek az összefogás erejében.

Az elmúlt években ez a forrás is hozzájárult újabb moldvai csángómagyarok lakta falvakban a magyar anyanyelv tanításához. Hálásan köszönjük!

Kérjük, hogy 2014-ben is támogassák személyi adójuk 1%-val a moldvai csángómagyarok magyar anyanyelvi oktatását!

Az alapítvány adószáma: 18710209-1-43